

heviya gel

Sak: 3
Hejmar: 19
İlon 1988

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BİNDEST YEKBIN!

TC FAŞİST SADDAM'IN SUÇ ORTAĞIDIR!.. Kimyasal silahlarla yaralananlar nerde?

Bilindiği gibi, Temmuz ayı ortalarında İran-İrak savaşında ateşkes sağlandı. Ve hemen ardından Irak 30 bin kişilik askeri gücüyle Güney Kürdistan'ın kurtarılmış bölgelerine saldırdı. Klasik silahlarla karadan yapılan saldırılar, kahraman peşmerge güçleri tarafından püskürtüldü. Ve Irak güçlerinin ağır yenilgi almasıyla sonuçlandı. Bunun üzerine Havadan bombardımanlar başladı. Kimyasal zehirli gaz bombaları toplu yerleşim alanlarına karşı kullanıldı. Sivil savunmasız halkımıza karşı soykırım uygulandı. Bu saldırılarda çoğu çocuk kadın ve yaşlı olan 1900 kişi Ağustos sonuna kadar hayatını yitirdi.

Bu yoğun saldırılar karşısında, G.Kürdistanda savaş yürüten Kürdistanlı güçler cephe savaşından gerilla savaşına geçerek savaş alanını genişlettiler. Kurtarılmış bölgelerdeki sivil halk ise eşit koşullarda gelişmeyen bu savaş karşısında özellikle kimyasal silahlardan korunmak için, Kuzey ve Doğu Kürdistan'a yöneldi ve Kürdistanı bölen sınırları aşarak kitleler halinde Türkiye'ye geçtiler. Bu gün sayıları 100 binle anılan ve çoğu çocuk, kadın, yaşlı ve yaralılarından oluşan bu insanlarımız tel örgüler arasına hapsedilerek yaşamaya mecbur bırakılmış durumdadır. Türk burjuva basını bunların Türkiye'de bulunmalarından rahatsız olduklarını açıkça yazmakta ve bu insanlarımızı horlamaktadır.

Faşist TC yönetimi "mülte-

İlk müdahale Irak kuvvetleri ile Peşmergeleler arasında çıkan çatışmada, Irak kuvvetlerinin kullandığı kimyasal silahlardan etkilenen ve yüzü yanan bir çocuğa ilk müdahale Türk doktorlar tarafından yapıldı (Üstte). "Saddam'dan hesap soracaklarını" belirten Zühre Sindo Kalaşnikof silahını elinden bırakmıyor (yanda).
(Fotoğraf: Seyfettin ÖZGEZER-ÇUKURCAIMİL-HA)

ciler" konusunda samimi değildir. Olamaz da. Koşgiri'de, Şeyh Sait isyanında, Ağrı'da Dersim'de ve şimdi tüm Kürdistan'da halkımızı kitlesel kırimdan geçiren TC'nin düşüncesi değişmemiştir. Daha dün kadar Saddam yönetimi ile ikili anlaşmalar yaparak, Güney Kürdistan'daki mücadeleyi boğmak isteyen ve buna bağlı olarak defalarca savaş uçaklarıyla Güney Kürdistanı bombalayarak bu insanlarımızı katletmeye çalı-

şan TC, bu konuda samimi olamaz.

TC bu göç akını karşısında bir emri vaki ile karşı karşıya kaldı. İlk gelen kabileyi Irak'a iade etti ve bunlar Irak tarafından katledildiler. Çukurca'da bir esnaf Milliyet muhabirine bu olayı şöyle anlatıyor: İlk gelenleri, 28 Ağustos'ta evlerimize götürdük. Ertesi gün polis hepsini tek tek evlerden topladı. Biz kaçardık, onlar yakaladı, geri yolladılar. Çocuk, kadındılar. . .Kucak açtık

bırakmadılar. Ama sonra önleyemediler." (Milliyet-22 Eylül)

Evet sonradan önleyemediler. Çünkü dünya kamu oyu olayı erken duydu. Ve batılılaşmak isteyen Türkiye batının baskısına dayanamadı. Ayrıca aynı ulustan olan yöre halkının tepkisi, seçim atmosferi ve gelenlerin 100 bini bulması Faşist TC'ye geri adım attırdı.

Bu olay, Türkiye ile Saddam yönetimi arasında soğukluğa neden olduysa da, TC bu soğukluğu giderebilmek için Saddam'ın yardımına koştu. Kimyasal silahlarla yaralananları hastahaneye götürmek bahanesiyle kamplardan çıkardı ve bilinmeyen yerlere nakletti. Daha sonra olayları izlemek üzere bölgeye giden heyetler ve yabancı gazeteciler bu yaralıları götürtürülmedi. Irak'ın canilikleri dünya kamu oyunundan gizlendi; gizleniyor. Bu yaralılar ilk kabileler geldiği günlerde Türk boyalı basınında resimleriyle birlikte yer aldılar. Kimyasal silahlarla yaralandıkları söylenen bu insanlarımız şimdi nerede? Ve bu vahşet neden gizleniyor?

Gazetemiz yayına girdiği ana kadar da, ülkedeki arkadaşlarımızın tüm uğraşlarına rağmen bu yaralılara ulaşamadık. Ancak bu konu kapanmış değil. Tüm diğer ilerici basın ve insani kuruluşların görevi bu olayı irdelemek; bizlerce malum olan Saddam canisinin yüzünü birkez daha teşhir etmek ve TC'nin suç ortaklığını da kanıtlamaktır.

BURJUVAZİNİN KORKUSU

A.BERWAN

Sömürgeci burjuvazinin en çok korktuğu şeylerin başında iki K. gelir. Yani Komünizm ve kürttülük. Bu iki olgu, burjuvazinin korkulu bir rüyasıdır. Burjuvazi, yaptığı tüm işleri, komünizme ve kürttülüğe karşı mücadeleye göre ayarlamakta ve bunu da "vatanın bölünmezliği ve bütünlüğü" için yaptığını propaganda etmektedir.

Burjuvaziye göre, kötülüğün en büyüğü bu iki şeydir. Çünkü, birisi devlet mekanizmasını parçalamak, burjuva yönetimini yıkarak işçi sınıfının iktidara gelmesine çalışıyor, diğeri de, "ülkeyi" bölmek için uğraş veriyor.

Onun için, tekelci burjuvazinin en gerici kesimi, var olan kısıtlı burjuva demokrasisinin son kırıntılarını ortadan kaldırıp faşizmi uygulamaya sokarken ileri sürdükleri gerekçelerin en başında komünizm ve "bölücülük" cereyanlarının boyutlanması ve bunlardan kaynaklanan sözümona "terör" olayları gelmektedir.

1970'lere doğru genel olarak Türkiye'de sınıf mücadelesi keskinleşmiş, devrimci hareket önemli bir potansiyele sahip olmuştu. Kürdistan'da da ilerici yurtsever düşünceler gelişmiş, ulusal demokratik güçler belirli sorunlar etrafında örgütlenmeye başlamıştı. Kürdistan ve Türkiye genelindeki bu gelişmelerden ürken tekelci burjuvazi, çareyi, ordu eliye faşizmi uygulamaya sokmakta bulmuştu. Ve yine gerekçesini komünizm ve "kürttülük"le mücadele üzerine formüle etmişti. Henüz nüve halinde olan Türkiye devrimci demokratik hareketi ve Kürt yurtseverlerine önemli darbe vurmuştu.

FAŞİST DARBENİN GEREKÇELERİ

12 Eylül askeri faşist darbesin-

de de yine aynı gerekçeler, ısıtılıp piyasaya sürülmüştür. 70 sonrasında Türkiye demokratik hareketinde ve Kürdistan'da ulusal demokratik muhalefetde görülen hızlı gelişme karşısında tekelci sermaye şaşkına dönmüş, sivil faşist güçlerin ve devletin kendi eliyle yönettiği faşist saldırılar, ilerici yurtsever kesime mal edilerek "terörü önleme" bahanesiyle, iktidara el koymuştu.

Komünizm ve kürttülük olgusunun korkusuyla yatanlar, sınıf savaşımına dayalı bir iç savaşın patlak vermesini ve muhtemel bir Kürt ayaklanmasını önlemek üzere sadık köpekleri olan generalleri müdahaleye çağırdılar. Böylece iki K yine faşist darbenin temel nedenini oluşturdu.

Sömürgeci tekelci burjuvazi, içine girmiş olduğu derin ekonomik bunalımdan kurtulmak, bu bunalımın faturasını işçi ve emekçilere yüklemek, emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarlarına bekçilik etmek, gelişen Türkiye devrimci demokratik hareketini ve Kürdistan ulusal demokratik muhalefetini bastırmak için emperyalizmin desteğini alarak bu faşist darbeyi gerçekleştirdi.

12 Eylül faşizminin bir diğer nedeni, emperyalizmin bölgede önemli mevzilerini yitirmiş olmasıydı. Afganistan'da demokratik yönetimin iktidara gelmesi. İran'da Şah'ın halk hareketiyle tahtından indirilmesi, Irak'ta Kürt ulusal kurtuluşçularının ve Arap ilericilerinin silahlı savaşımı başlatması, Filistin halkının direnişi ve benzeri durumlar emperyalizmi korkutuyordu.

Bu nedenlerle harekete geçen faşist generaller, darbenin hazırlık evresinde en çok bu iki K'yı oluşturan güçleri hesaba katarak, bunların mücadelesini kırmak ve ondan sonra istedikleri biçim-

de at koşturmayı planladılar. M.Ali Birand'ın 12 Eylül üzerine yazdığı kitapta da belirtildiği gibi; generaller en başta işçi sınıfının büyük bir direniş göstereceğini ve bir Kürt ayaklanmasının patlak vereceğini hesap etmişler.

Birand, generallerin kötü rüyasını şöyle açıklıyor: "DİSK'in 15 bin eylemci olduğu hesaplanıyor ve bunların toplu direnmelerine karşı ne yapılabileceği düşünülüyordu. . . Gültepe, Fikirtepe gibi mahalleler, kurtarılmış bölge olarak ilan edilen yerler ne olacaktı." (M.A.Birand, 12 Eylül Saat 04.00, Sayfa:201)

Kürt hareketi üzerine de Birand şöyle diyor: "Kürt ayaklanması varsayımı da üzerinde önemle durulan noktalardan biriydi. . .Bu dönemde askerlerin sabit fikir halinde duydukları en derin kuşku bir kürt ayaklanmasıydı." (Age., s.63-202)

Bu iki alıntıdan da görüleceği gibi, generallerin

korkulu rüyası bu iki güçtü; ve faşist darbeden sonra da en çok hedef olan bunlar oldu. Geçici bir yenilgi alındı (bunların nedenleri çok yazıldı. bu konuya değinmiyeceğim) ama, yenilen sosyalizm değildi. . .

SONUÇ

Burjuvazinin her iki K'dan korkusu boşuna değildir. Tam "çökerttim" derken güçler yeniden toparlanıp karşısına daha bir güçlü dikilmektedir. Korktukları başlarına gelecek. Tekelci sermaye kalıcı olan yapısal bunalımını aşamayacak, çelişkiler gittikçe derinleşecek ve kaçınılmaz sona doğru adım adım yaklaşan "Son Türk Devleti"ni parçalamaktan koruyamayacaktır.

Kürt halkının ulusal demokratik mücadelesi ve Türkiye işçi sınıfının mücadelesi bu savaştan zaferle çıkacaktır. Gelişen devrimci dalga burjuvazinin başında patlayacak onu tarihin çöplüğüne atacaktır.

BİR DEVRİMCİNİN ARDINDAN

İnsan bir arkadaşını, dostunu kaybetmenin acısını kalbinin en derininde hisseder. Onun ardından onun anısına ne yazacağını bilemez.

Hele o insan ki, hiç tereddüt göstermeksizin hayatını halkının kurtuluş mücadelesine adanmışsa, sömürgeciliğe ve faşizme karşı mücadele saflarında yer almışsa ve özellikle 12 Eylül sonrası artan baskı ve devlet terörüne rağmen düşüncelerinden taviz vermemiş ve inancından bir şeyler kaybetmemiş, mücadelesini sürdürmüşse böylesi devrimci insanları anmak, onun anısını yaşatmak bir görev olmalıdır.

Devrimci-yurtsever **Abdulsalam Çelik** işte bu meziyetleri kişiliğinde toplamış bir insandı. Onun erken ölümü

Kuzey Kürdistan devrimci hareketi için bir kayıptır. Aslen Diyarbakır'ın Lice ilçesinden olan Abdulsalam, 1975'lerde Kuzey Kürdistan'da ulusal demokratik mücadelenin gelişmesiyle birlikte faaliyete başlamış; 1975-80 yılları arasında Diyarbakır ve çevre ilçelerinde köylüler ve gençler arasında devrimci düşüncelerin yayılması çalışmalarına katılmıştı. Birçok insanı devrimci saflara katmakla bu konuda başarısını sergilemişti.

Abdulsalam çelik, iyi bir propağandacı ve ajitatördü. Halkla kaynaşmasını bilen, köylülerle çok iyi ilişkiler kurabilen ve onların sorunlarına çözümler getiren bilinçli dinamik bir karektere sahip-

Kürdistan'dan yeni gelen bir gazetecinin Hêviya Gel'de yayınlanmak üzere yolladığı mektubu okuyularımıza sunuyoruz.

SAYIN HÊVİYA GEL VE ÇALIŞANLARI! .

Sizleri ve diğer Kürt yayın organlarını saygı ile selamlıyor, çalışmalarınızda başarınızın devamını dilerken, Kürdistan'dan getirdiğim selamları vasıtanızla Avrupa'daki Kürtlere iletiyorum.

Yaklaşık 1 aydır İsveç'te bulunuyorum. Gazeteci olmam nedeniyle, özellikle Kürt yayın organlarını az da olsa inceleme fırsatı buldum. Derginizin 17. sayısında "Emperyalizmin Kürdistan'daki Oyunlarına karşı uyanık olalım!" Başlığı altındaki yazı ile Medya Güneşi ile ilgili yazınızı okuduktan sonra sizlere yazmaya karar verdim.

Yazınızda, Özellikle Dikta rejiminin Kürdistan'daki saldırı, güç yığıma, çatışma, takip ve Operasyonlar bölümüne haklı olarak değinmişsiniz; tebrikler.

Şöyle Kürdistan'a bir göz gezdirdiğimizde; özellikle köy kesimlerine baktığımızda, inanın askerlerden ve askeri çadırlardan yerdeki taş toprak, kara parçası görünmez olmuş.

Dile kolay, 80 bin militarist güç, 13 bin köy koruyucusu, 6 bin özel hareket timleri ve

ayrıca askeri araçlar. . Bunlar sadece belirli güçler. Ya saldırılar? . ve saldırıda kullandıkları güçler. . .

Bakin sizlere Köy koruyucularının Kürdistan'da yaptıkları bazı şeyleri anlatmaya çalışacağım. Suçsuz insanları öldürüp "terörist" ilan ederek 1,5 Milyon TL. ödül almaktalar. Buna **Kelle Avcılığı**, diyorlar. Operasyonlara katılıp birçok insanın kanına girmekte, yurtsever ve aydınların yakalanmasına öncülük etmekte; aşiretler arası çatışmaları körüklemekte, birçok insanın fişlenmesine sebebiyet vermekte, sokağa çıkma yasağı koymaktalar, halkın malını talan etmekte zaman zaman namuslarını militarist güçlere "ikram" etmektedirler. Bütün bunlarla halkı göçe zorlamaktadırlar.

Operasyonlar sadece askeri olarak değil, her alanı kapsayan bir operasyon Kürdistan'da sürmektedir. Şöyleki; Kürt dilini yok etmek için asimilasyonun katı kuralları işletilmektedir. Kürtçe olan bütün köy isimleri değiştirildi, Kürtçe kitap okumak ve kaset dinlemek yasak, çocuklara Kürt

isimlerini takmak yasak, Mehdi Zana'nın mahkemelerinde de görüldüğü gibi, mahkemelerde Kürtçe savunma yapmak yasak, Folklor değiştirilerek öldürülüyor, Kürt müziği ile çalınan türküler Türkçe'ye çevrilmekte ve oyunları kendilerine mal etmekte.

Peki ya halk ne durumda? İşsizlik büyümekte ve halkın nefret ettiği fuhuş, maalesef, Kürdistan'da günden güne gelişmektedir. Bitirilmesi gereken fabrikalar ve eğitim için yapılan açılmamış okullar askeri amaçlı olarak kullanılmaktadır. Açlıktan evlerini satlığa çıkarırlar ve parası olmadığı için hastahane ölen yakınlarının cesetlerini hastahaneden alamayan ailelerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Okullar 1 ay önceden tahtil edilip karakol olarak kullanıldı. 400 bin okul çağındaki çocuk boşlukta bırakıldı. İlk okullarda subaylar öğretmenlik yapacak, dersleri boş geçen laboratuarsız ve eksik kitaplı okullarda okuyan Nuseybin Lisesi ile İstanbul'daki liselerde okuyan öğrenciler aynı üniversite sınavında yarıştıracak. Baskı ve zulüm had safhada. Operasyonlarda kimyasal silahlar kullanılıyor. (Bununla ilgili araştırmaya kısmen katıldım. Ayrıca 2000'e doğru dergisinin 21 Ağustos tarihli sayısında yayınlanan "Köy koruyuculuk sistemi" üzerine yapılan araştırmaya kısmen katıldım. Bu nedenlerle Yazı işleri müdürlüğü ve köşe yazarlığını yaptığım Nuseybin Gazetesi, Milliyet, Güneş ve Sabah gazetelerine verdiğim haber ve yaptığım röportajlardan ötürü yediğim tehditler yüzünden buradayım) Birçok insan bu kimyasal silahlarla yok edildi. Köy koruyuculuğu sistemi yavaş yavaş çökerken;

M. Ata ACAT—Stockholm

şimdi de işsiz Lise mezunları (orta okul mezunları da) bölgeden toplayıp özel tim okuluna kayıt ettirilecekmiş (Kürdü kürde kırdırma politikasının ikinci bir yolu) bu tipte bir okul yapımına yılbaşından sonra Şırnak'ta başlanacak. Şimdiye kadar Kürdistan'da 134 fabrika yapımı karşılığı askeri harcama yapıldı. Çiftçilerin ürünleri baş fiyat yüzünden ellerinde kaldı ve çoğu üreticiler iflas etti, fişlenme olayı günlük olağan hallerden sayılıyor. Sürgünler devam ediyor. Arama ve operasyonlar, köy ve kasabalarda onur kırıcı bir şekilde devam ediyor. Birçok kadın karakolda sabahlıyor, alıkonuyor, Kürt aydınları işkence görmekte her gün ölümler tehdit edilmektedir. Köy koruyuculuğu zorla uygulanan bir sistem haline getiriliyor. Aydınlar ve yurtseverler yakalanıp öldürülüyor.

Basın üzerine genel bir baskı var. Kürt aydınlarının çıkardığı yayınlar ve Kürt sorununu işleyen dergi ve gazetelere baskılar çok daha katmerlidir. Bu nedenle Medya Güneşi ve diğerlerinin, faşist cuntanın kan kustuğu bir ortamda direnmeleri takdir ve tebriki değerlidir. Bu baskılar ve saydıklarım sadece yüzeysel olarak herkesin görebileceği şeylerdir. Benim 9 yıllık gazetecilik tecrübem ve hudut muhabirliğim var. Olayların içinde idim. Son durum ve beklenenleri içeren bir "Güneydoğu Raporu" hazırlıyorum. Eğer bu çalışmam biterse ki, kısa sürede bitirmeye çalışıyorum, bu belgeler ve tarihleri belirtilerek vereceğim bilgiler bölgedeki durumu, halkın beklentilerini ve neler yapılması gerektiği daha iyi açığa çıkarmış olur.

Başarınızın devamını diler. Saygılarımla.

Bir devrimcinin ardından

ti. Evli ve 5 çocuk babası olmasına rağmen, maddi sıkıntılarını ve kişisel sorunlarını ön plana çıkarmayan, Kürdistan devriminin ve Kürt halkının çıkarlarını hep önde tutan ahlakıyla ölünceye kadar devrimci mücadele uğruna çaba sarfetmiştir.

12 Eylül faşist darbesinin ardından önce Doğu Kürdistan'a geçmiş; orda kısa süre kaldıktan sonra Güney Kürdistan'a gitmişti. Orda kahraman pêşmergelerle birlikte mücadeleye katılmış, daha deneyimli olarak Kuzey Kür-

distana dönerek siyasi çalışmalarını sürdürmüştü.

Abdulselam'la birçok tatlı anımız olmuştu. Tatlı sohbetlerine doymadan çok kereler tartışmış sohbet etmiştik. Ve sanırım onu tanıyanlar arasında ülkeye gidenlerin ilk görüşüp sohbet edeceği kişilerden biri de Abdulselamdı.

Abdulselamın ani bir kalp rahatsızlığıyla aramızdan erken ayrılışının acısını kalbimizin en derininde hissederken onun anısını yaşatacağız. Onu unutmayacağız.

Lokman

12 EYLÜL FAŞİZMİ VE KANLI SADDAM KATLIAMLARI

F.ALMANYA

Geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da, F.Almanya'da "8.yılında 12 Eylül, Faşist cuntasını protesto platformu" oluşturuldu. Hareketimiz Teverga Sosyalist a Kürdistanê de bu çalışmalarda yer aldı. Ne yazık ki, bu yıl da tüm anti-faşist güçlerin birliği oluşturulamadı. Kimi sağ reformist güçler bu yılki protesto eylemlerine F.Almanya'da katılma gereği bile duymadılar. Bu nedenle platformu; Av-Dev Genç, Kawa, Partizan, TDKP (YDÖ), TKIH, TKP(B), TKP-ML Hareketi ve TSK olarak oluşturduk. Ekim destekleyici olarak eyleme katıldı.

Platform bu yılki protesto eylemini Frankfurt'ta merkezi bir miting ve yürüyüş olarak belirledi. Miting öncesi binlerce bildiri dağıtıldı ve geniş afişleme yapıldı. Kamuoyu oluşturuldu.

10 Eylül Cumartesi günü saat 10.30'da Frankfurt Rotweiler Platz'da toplanan 3.000 kişinin buradan yürüyüşe geçerek başlattığı eylem, Römer Platz'da yapılan miting konuşmasıyla son buldu ve eylem başarıyla sonuçlandı.

Dağıtılan bildirilerde ve Miting alanında yapılan Almanca, Türkçe ve Kürtçe konuşmalarda sömürgeci faşist cuntanın 8 yıllık uygula-

lamaları ve Kuzey kürdistan-da estirdiği terör dile getirildi.

10 Eylül günü yapılan protesto gösterisinde 3.000 kişilik kitle, halklarımızın geleceğe olan güvenini, umudunu haykırdı. Karanlık geçen 8 yılın vahşet saçan cellatlarının değişmediğini teşhir etti. Alman ve dünya kamuoyu nezdinde "demokrasiye geçiş" laflarının birer safsata olduğu dile getirildi. Darağaçlarında asılan, dağlarda kurşunlanan halklarımızın yiğit evlatlarının katledilişinin hesabını soracağını haykırdı. Eylem boyunca; "Kahrolsun Faşizm", "insanlık onuru işkenceyi yenecek", Faşizme karşı omuz omuza", bımre koleti biji serxwebun", Biji Peşmerge", "bımre koleti" "biji Kurdistan" ve "faşist Saddam Kürdistan'dan defol" sloganları haykırıldı.

Bu yılki 12 Eylül eylemleri, faşist Saddam güçlerinin Güney kürdistan'a saldırısını protesto etme eylemleriyle çakiştı. Bu nedenle yapılan konuşmalarda ve dağıtılan bildirilerde bu konuya da özel bir yer verildi. Kürdistan'da işlenen katliamlar protesto edildi ve halkımızın yürüttüğü direniş dile getirildi.

12 Eylül protesto eylemi genel anlamıyla başarılıydı. Pratik bazı aksaklıklar oldu.

Özellikle yürüyüş sırasında gerekli disiplin sağlanamadı.

Aynı platform 12 Eylül faşizmini protesto eyleminden sonra Irak'ta Saddam diktatörlüğünün halkımıza karşı yürüttüğü soykırımı protesto etmek amacıyla da bir dizi eylem kararı aldı ve alınan karar gereği;

F.Almanya'nın Bonn, Hamburg ve Batı Berlin kentlerinde Irak konsoloslukları önünde korsan eylemler kondu Saddam rejiminin saldırıları lanetlendi; Frankfurt'ta Irak hava yollarının bürosunun işgal edilmesi planlandı. 30 kişilik bir grupla Irak hava yollarına gidildi. Ancak, birtakım pratik eksiklikler nedeniyle olayı fark eden büro görevlileri, büroyu kitleyerek içeri girişi engellediler. Buna rağmen "Irak Kürdistanında katliamlara son" almanca yazılı pankart Büronun camına asıldı ve Almanca Kürtçe ve Türkçe sloganlar atılarak eyleme devam edildi. Olaya Alman polisi müdahale etti. 3 arkadaşı hırpaladı ve 17 arkadaşı da 3 saat göz altında tutuktan sonra serbest bıraktı. Alman polisinin tutumu ve saldırısı onun kimlerle birlikte olduğunu birkez daha gösterdi. Eylemi "Almanyanın Sesi" radyosu Türkçe yayınında haber olarak verdi.

Yine bu platform (Partizan hariç), Halepçe katliamı döne-

minde oluşturulan ve hareketimizde içinde yer aldığı tüm parçalardan Kürdistanlı örgütleri kapsayan komitenin düzenlediği mitinge katıldı. Saddam rejiminin kanlı saldırılarını protesto etmek amacıyla 24 Eylül 1988'de Köln Ebertplatz'da gerçekleştirilen mitinge 3.000 kişi katıldı. Yürüyüş boyunca Saddam celladını lanetleyen sloganlar atıldı. Almanca ve Kürtçe yapılan konuşmalarda saldırıların boyutları ve halkımızın direniş dile getirildi; tüm ilericiler ve hümanistlerin halkımızla dayanışmada bulunması çağrısı yapıldı. Bu eyleme davet edilen Alman SPD Milletvekili Michael Müller, Yeşiller Partisi yöneticilerinden Jurgen Maier, Medisin International sözcüsü Hans Branscheidt ve Gfbv. başkanı Zülch, almanca yaptıkları konuşmalarda Irak'ta Kürtlere karşı yapılan soykırımı kınadılar.

12 Eylül platformumuz şimdi de F.Almanya'yı ziyarette gelecek olan faşist Evren'i lanetlemek için hazırlıklarını yapmaktadır. Amacımız son Türk devletinin faşist şefine neyin ne olduğunu, tarihin hangi çöplüğüne gitmesi gerektiğini burada yüzüne haykırmaktır.

Rezan

12 EYLÜL FRANKFURT

REJİMİNİN GÜNEY KÜRDİSTAN'DAKİ PROTESTO EDİLDİ

DANİMARKA

Güney Kürdistan'da yıllardır halkımıza karşı en adi insanlık suçlarını işleyen ve buna rağmen kahraman peşmergelerle baş edemiyen kanlı Irak rejiminin Ağustos ayında başlattığı saldırıları duyar duymaz, Danimarka halkını duyarlı kılmak için eylemlilik içine girdik.

TSK taraftarları olarak G.Kürdistan'daki bu katliamları protesto etmek için, 31 Ağustos günü, 15 kişilik bir grupla Birleşmiş Milletler Danimarka Bürosunu işgal ettik. Büro görevlileri istemlerimizi kabul edip, BM Genel Sekreterine bir telgraf çekerek durumu iletiler. Eylemimiz 3 saat sürdü. Binadan polis zoruyla çıkarıldık. Yaklaşık 3 saat karakolda tutulduk, ifadelerimiz alındıktan sonra serbest bırakıldık.

Ayrıca Hareketimizin de içinde yer aldığı Danimarkadaki "Kürdistan Dayanışma Komitesi" de G.Kürdistan'daki katliamları protesto amacıyla bir yürüyüş tertipleledi. Bu eyleme de kitlesel olarak katıldık.

12 Eylül'ü protesto:

Bu yılki 12 Eylül faşizmini protesto eylemi, Danimarka'da güçleri bulunan tüm Türkiye'li ve Kuzey Kürdistan'lı örgütlerin katılımıyla ortaklaşa yapıldı.

10 Eylül'de yapılan yürüyüş ve mitingde birtakım eksiklikler görüldü. Özellikle faşist yönetimin "demokratikleşmesini" gözetleyen bazı reformist hareketlerin eylem hazırlıklarında ve eylem anında yurtsever demokratik güçlerin ortak eylemliliklerini zedeleyecek nitelikte olumsuzlukları oldu. Türk Konsoloslukuna kadar yürüterek bitirilmesi gereken eylem, yarıda kesildi. Platformda yer aldığımız halde yapılan değişiklikler bizlere iletilmedi.

Eylem sonrasında TSK, Av-Dev Genç ve KUK ortak bir bildiriyle bu reformist güçlerin eyleme ilişkin olumsuzluklarını ilerici kamuoyuna ileterek teşhir ettik.

Hêviya Gel
Danimarka muhabiri

İSVİÇRE

12 Eylül 1980'de iktidarı gaspeden faşist yönetimi 8.yılında lanetlemek için 10 Eylül günü Zürih'te, Kürdistanlı, Türkiyeli ve Şili'li anti-faşist örgütlerle birlikte eylem düzenledik. Düzenlenen miting ve yürüyüşe Hêviya Gel taraftarları olarak kitlesel bir şekilde katıldık. Sömürgeci faşist cuntanın 8 yıldan beri halklarımıza karşı işlediği suçları dile getiren konuşmalar yapıldı; bildiriler dağıtıldı.

İsviçre demokratik kamu oyu duyarlı kılındı.

Bu yılki 12 Eylül protesto eyleminde, atılan sloganlar Güney Kürdistan'da Saddam rejiminin halkımıza karşı giriştiği katliamları protesto eder ağırlıktaydı.

Eyleme yaklaşık 1500 kişi katıldı. İsviçre basını ve televizyonu eylemimize yer verdi.

Hêviya Gel
İsviçre muhabiri

İSVEÇ

İsveç biriminde, Irak'ın Güney Kürdistan'da giriştiği katliamı protesto çalışmaları, haklı olarak, Faşizmi: 8.yılında protesto etme çalışmalarını ikinci plana itti.

Güney Kürdistan'daki katliamların duyulması üzerine hareketlilik başladı. İki yıldan beri birimde başarılı faaliyet yürüten ve hareketimizde içinde yer aldığı Kürdistan'ın tüm parçalarından 14 hareketin oluşturduğu, Kürdistanlı siyasi örgütlerin güçbirliği komitesi, Eylül ayının ilk haftasında Birleşmiş Milletler temsilciliği önünde 80 kişilik bir grupla açlık grevi eylemini tertipleledi. Irak hükümetinin katliamlarının protesto edilmesi, bölgeye araştırma yapmak üzere heyetin gönderilmesi ve gerekli yardımların yapılması talebi-

ni tüm partilere ve BM temsilciliğine ilettili. Eylem tüm Kürdistanlı siyasi hareketlerinin ve Kürt federasyonunun aktif destekleriyle başarıyla sonuçlandı. İsveç Dışişleri Bakanı ile görüşme olanağı oldu. Bakan gerekli araştırmayı yapmak üzere bölgeye heyet yollayacakları vadinde bulundu.

Açlık grevi eyleminin bitimine denk gelen ve eylemi bütünleştirmek amacıyla düzenlenen diğer bir eylem 10 Eylül'de Kürt Federasyonunun girişimiyle gerçekleşti. Tertiplenen yürüyüş ve mitingde 3.000 civarında bir kitle katılımı sağlandı. Eylem Tüm Kürdistanlı siyasi hareketler tarafından aktif destek gördü. Davetli olarak katılan Tüm İsveç siyasi partilerinin temsilcileri konuşma yaptılar ve Saddam diktatörünün katliamlarını lanetlediler. Eylem İsveçte ender görülen bir kitleyle başarılı bir biçimde organize edilmiş olmasına rağmen İsveç Televizyon kurumunca, kuzey denizinde ölen fok balıkları kadar dahi ilgi görmedi. Basın da aynı suskunluğunu sürdürdü. Bu tutum, İsveç yönetiminin Türkiye ile var olan ticari ilişkilerinin düzeyinden ve savaş sonrası Irak ve İran'a satmaya çalıştığı tır filolarının sağliyaacağı karın hesabından

Devamı Sayfa 15'te

Emperyalizme, faşizme ve sömürgecilige karşı mücadele, aynı zamanda, barış için de mücadeledir.

1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

Kapitalizm tekeli aşamaya, yani emperyalizm aşamasına girmekle birlikte, bağrında taşıdığı çelişkiler de giderek derinleşmeye başladı. Lenin, emperyalizm, "can çekişen kapitalizm" dir, diyordu. Çünkü; emperyalizm, kapitalizmin çelişkilerini son sınırına, ötesinde devrimin başladığı noktaya vardırır da ondan.

Kapitalizmin emperyalist aşamaya girmesiyle birlikte, işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıf çelişkisi de en derin noktasına ulaştı. Çünkü burada sömürü en acımasız biçimine büründü. Bunun yanı sıra, emperyalist ülkelerin, dünya pazarlarını kendi aralarında paylaşma girişimleri de emperyalistler arası çelişkiyi uzlaşmaz bir noktaya vardırdı. Ve bunun sonucunda dünya pazarlarını kendi aralarında yeniden paylaşmak için, emperyalist ülkeler, kendi aralarında I.Emperyalist Paylaşım Savaşını başlattılar.

Kapitalist ülkelerin düzensiz ve dengesiz gelişmesi, bunalımlara ve kendi aralarında çatışmalara neden oluyor. Bu durum, dünya topraklarının yeniden bölüşülmesi ve kendi pazarlarının ele geçirilmesi için, periyodik olarak savaşları doğuruyordu. I.Emperyalist Paylaşım Savaşı, işte böylesi bir ortamda patlak verdi.

Kuşkusuz, savaş emperyalistlerin istediği sonucu doğurmadı. Her ne kadar bazı emperyalist ülkeler (ABD, İngiltere, Fransa) savaştan galip çıkmış olsa da ve yeni bazı sömürü alanları elde etmiş olsalar da, kendilerinin hiç ummadıkları bir durumda ortaya çıktı. Çünkü; emperyalizmin en zayıf halkasında, yani o günün uluslar hapishanesi olan Çarlık

Rusya'sında, işçi sınıfının öncülüğünde, işçi-köylü ittifakı temelinde, sosyalist bir devrim gerçekleşti. İlk kez dünyada proletarya, iktidarı ele geçirdi.

Çarlık Rusya'sında patlak veren bu devrim dünyada ilk defa burjuva iktidarına son verip yerine proletarya iktidarını gerçekleştiriyor; aynı zamanda, sömürge ve bağımlı halkların ulusal kurtuluş yolunu aydınlatıyordu. Bununla birlikte, bazı emperyalist ülkeler de (Almanya) savaştan yenik ayrılıyor ve bir kısım topraklarını da kaybederek yeni bir dünya bunalımının başlamasına da yol açıyordu.

Savaş sonucunda umduklarını bulamayan emperyalist ülkelerde, yeniden bunalımlar baş göstermeye başladı. Üretimdeki düzensiz ve dengesiz gelişme bu bunalımın temel nedeniydi. Sonuç, üretilen mallara pazar alanları bulamayarak, bunalımın derinleşmesine yol açıyordu. Bu da kimi işyerlerinin kapanmasına, açlığın, işsizliğin ve hayat pahalılığının artmasına yol açıyordu. Çünkü burjuvazi, elde kalan malları eritebilmek için bazı işyerlerini kapatmak zorundaydı; kapatılan işyerlerinde çalışan işçiler sokağa atılıyordu. Ayrıca, yeni işyerleri açılmadığı için, var olan işgücü de işsizliğe terk edilerek büyük bir işsizler ordusu meydana geliyordu. Hayat pahalılığı ve enflasyonun önü alınamıyordu.

Kapitalist-emperyalist ülkelerdeki ekonomik bunalım, kaçınılmaz olarak siyasi bunalımı da beraberinde getiriyordu. Hayat pahalılığı, işsizlik ve enflasyona karşı, bu ülkelerde işçi sınıfı öncülüğünde bir dizi eylemler başlatıldı. Çarlık Rus-

yası'nda meydana gelen olaylar ve proletaryanın iktidara el koyması, bu ülkelerin işçi sınıfı için ilham kaynağı olmuştu. İşçiler ve emekçiler, bunalımın sorumlusu olarak egemen güçleri ve savaşı görüyor ve baş kaldırıyordu. Bu durumda, saltanatının tehlikeye girdiğini gören burjuvazi, saltanatını sürdürmek ve "bunalımdan çıkış yolu olarak", kendi eseri olan burjuva demokrasisine son vererek, faşist iktidarlar aracılığıyla saltanatının devamını sağlamayı denedi ve Faşizm ilk kez İtalya'da 1922'de iktidar oldu.

Kapitalist ülkelerde baş gösteren bunalım 1929 yılında doruk noktasına ulaştı ve tüm dünyayı sardı. Ancak SSCB bu bunalımlardan nisbi oranda etkilendi ve bunu geçiştirmeyi başardı. Bu da dış etkenlerden kaynaklanıyordu. Çünkü, Sovyetler Birliğinde 1917 yılında gerçekleştirilen devrimle birlikte, ülkede, sosyalist planlı bir ekonomik program uygulamaya koyuldu. Hem üretim hem de tüketim, merkezi bir plana bağlanarak sosyalizmin inşasına girilmişti. Bunun içindir ki, SSCB 1929 ekonomik bunalımından pek etkilenmemiştir.

1929 ekonomik bunalımı, kapitalist ülkelerde, sınıf çelişkilerini alabildiğine keskinleştiriyor; emekçilerin, sermayenin saldırılarına karşı savaşımını hızlandırıyordu. Burjuvazinin saldırısı, giderek faşistleşme ve yeni savaş planlarında yan kısmını buluyordu.

İşsizlik görülmedik boyutta artmıştı. Öyleki, kapitalist ülkelerde o yıllarda 30 milyonun üstünde işsizler ordusu oluşmuştu. Fiyatlar yükselmiş, kitlelerin alım gücü alabildiğine gerilemişti. Tüm

bu olanlar yeni bir dünya savaşının habercisiydi.

İşte Almanya, bu çelişkilerin düğüm noktasıydı. Buradaki sınıf savaşımı, tekelin egemenliğini korkutabilecek düzeye çıkmıştı. 1932 yılında yapılan parlamento seçimlerinde Alman Komünist Partisi 6 milyon, Sosyal Demokrat Parti ise 7 milyon oy almışlardı. Eğer bu iki parti, kendi aralarında anlaşarak hareket birliği sağlayabilirdi, çoğunluğu sağlayabilir ve Almanya'nın ileriye doğru gelişmesine etkiye bulunmuş olurlardı. Belki de, II. Emperyalist Paylaşım Savaşını engelleyebilirlerdi. Almanya ile birlikte dünyanın kaderini de değiştirme olanağı da ortaya çıkabilirdi. Fakat, sosyal demokrasinin ikiyüzlü politikası, tekelci sermaye ile uzlaşması ve ona ödün vermesi gelişimi olumsuz yönde etkiledi. Devrimci güçlerin gelişmesinden de ürken tekelci sermaye, tüm umudunu faşizme bağladı. O yıllarda Alman gericiği, barış anlaşmasıyla incitilen ulusal onur ve sosyal demagogilerin maskesi arkasına gizlenerek Hitlerci faşist hareketi destekliyordu. Sonuçta, finans kapitalin desteklediği Nasyonal Sosyalist Parti 1933 yılı Ocak ayında iktidar oldu.

Hitler iktidar olur olmaz, öncelikle işe içerden başladı. Ülke içinde bir dizi provakasyon yaratarak, tüm demokratik muhalefeti sindirdi ve etkisiz duruma getirdi. Milyonlarca insanı toplama kamplarında işkenceden geçirerek büyük kesimini katletti. Almanya'da korkunç bir ırkçılık propağandası geliştirildi. Alman halkı sorunlarından uzaklaştırılmak için ırkçılık propağandasıyla bombardmana tutuldu, beyinleri yıkandı. Almanların üstün bir ırk olduğu teorisi yaratılarak dışa karşı saldırgan bir politikanın gerekli zemini yaratıldı.

Hitler iktidarının ilk yıllarında, tekelci sermayenin ekonomik bunalımdan kurtuluşu için, ülke ekonomisinde çok yönlü değişiklikler yapıldı. Ulusal ekonomi savaş ekonomisine dönüştürüldü. Ülke için, halkın temel tüketim maddeleri için üretim yapan fabrikalar ve işyerleri için savaş araç ve gereçleri üretmeye başladılar. Bununla, tekelci sermayenin eline fırsat düşmüştü. Ürettiği savaş malzemelerinden büyük karlar elde eden sermaye, Hitler'e tam yetki vermişti. Böylece Hitler'in diğer ülkelere saldırısının zemini hazırlanmıştı.

Diğer taraftan, faşist İtalya'da saldırgan bir politika izliyordu. Almanya ile ittifak halinde başka ülkelere saldırı planları beraber hazırlanıyordu.

İşte II. Emperyalist Paylaşım Savaşının başlatılması için hazırlıklar böylece tamamlanmıştı. Nihayet, 1935 yılında İtalya Habeşistan'a saldırdı ve ele geçirdi. 1936'da Almanya İtalya ile birlikte, İspanya'ya karşı askeri bir müdahaleyi gerçekleştirdiler. Almanya, İspanya'nın kuzeyine ve İspanya Fas'ına; İtalya da İspanya'nın Güneyine ve Balear adalarına ayak bastılar. Uzakdoğu'da da Japonya, İtalya ve Almanya ile ittifak kurarak Çin'i ve Mançurya'yı işgal etti. Savaş giderek dünyayı sarmaya başlıyordu ve korkunç bir duruma bürünüyordu.

Diğer emperyalist ülkeler, (ABD, İngiltere, Fransa) henüz çıkarlarına dokunulmadığı için, savaşa karşı kayıtsız kalıyorlardı. Hatta onlar, Hitler'in, genç Sovyet ülkesine saldırısını dört gözle bekliyorlardı. Çünkü; Sovyetler Birliğinde sosyalist inşanın başarılı bir şekilde sürdürülmesi bu ülkeleri rahatsız ediyordu. Sovyetlerde gerici iktidarın yeniden yönetime gelmesi beklentisi içindeydiler. Bu nedenle Hitler'in buraya saldırısını bekliyorlardı.

Ama gelişmeler onların umduğu gibi olmadı. Hitler, acımasız bir biçimde, Avrupa'yı işgal ediyor, yüzbinlerce insanı katlediyor ve işgal ettiği ülkeleri yağmalıyordu. Sonuçta 1 Eylül 1939'da Polonya'ya saldırarak savaşı fiilen başlatmış oluyordu. 3 Eylül 1939'da da İngiltere ve Fransa, Almanya'ya karşı savaş ilan ettiler. Savaş cephesi giderek genişledi. Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika'yı kapsadı.

I. Dünya savaşında olduğu gibi, II. Dünya savaşının da nedenleri emperyalizmin işgal ve istilacı özünde gizliydi. Almanya, İtalya ve Japonya gibi faşist-militarist yönetimler dünyaya egemen olma isteminde bulunuyorlardı.

İngiltere ve Fransa da emperyalist emeller besliyorlardı. Onlar da sömürgelerdeki mevzilerini sağlamlaştırmak istiyordu. Ayrıca, faşist-istilacı gücü SSCB'ye yöneltmek için çaba sarfediyorlardı. Ancak, faşist saldırılar, kendi zıddını da doğurmuş ve birçok ülkede halk bu işgalci güçlere karşı savaşa yolunu seçmişti. Örneğin Polonya ve diğer işgal edilmiş ülke halkları faşist saldırılara karşı bir mücadeleyi başlattılar. Faşizme ve emperyalizme karşı, anti-faşist güçler kahramanca direndiler. Halkların emperyalizme ve faşizme karşı direnmeleri haklı bir savaş olarak kabul edildi.

Hitler, Avrupa'yı kasıp kavurduktan sonra, 22 Haziran 1941 yılında Sovyetlere saldırarak, fiilen Sovyetler Birliğine

karşı savaş ilan etmiş oldu. Bu saldırılarında başlangıçta birtakım başarılar sağladı. Sovyetler Birliğinin içlerine kadar ilerledi. İşgal etti. Bu durum Hitler'i büsbütün sarhoş etti. O, başarının verdiği sarhoşlıkla, hırsıyla Sosyalist iktidarı ortadan kaldırmak ve Sovyet ülkesini işgal etmek hevesine kapıldı. Bu hevesi kursağında kaldı. Savaşın gidişatında değişiklik olması kaçınılmazdı. Tarihin tekerleği geriye döndürülemezdi.

Nihayet 1941 yılının sonbaharında ve 1942 yılı başlarında, faşist Hitler ordusunun kaçınılmaz yenilgisini gösteren bazı değişiklikler oldu. Nazi ordusu Moskova önlerinde bozguna uğratıldı. Bunun sonucunda anti-faşist dünya koalisyonu giderek güçlenmeye başladı. Taraftar kazandı.

Gelişmelerin ardından, 1 Ocak 1942'de, aralarında SSCB, İngiltere, ABD, Çin ve Hindistan olmak üzere 26 devlet Vaşington'da bir araya gelerek bir bildiri imzaladılar. Bütün kaynaklarını faşist-militarist koalisyona karşı kullanacaklarına, düşmanla tek taraflı barış anlaşması imzalamıyacaklarına karar verdiler. Bununla birlikte işgal altındaki halkların faşizme karşı savaşımı bir üst evreye sıçradı.

Sovyet ordularının kahramanlıkları sayesinde, faşist Hitler'in ordusu Sovyet topraklarından geri çekilmeye başladı. 1942 yılı Kasım ayında Stalingrad civarında kuşatılan faşist ordu, 2 Şubat 1943 yılında hezimete uğratıldı. Düşmanın 330 bin kişilik seçkin ordusu ve çok miktarda savaş aracı yok edildi. Böylece, II. Dünya savaşının gidişatı değişti. Faşist koalisyonda bunalım baş gösterdi. İtalya'da faşizm halka yenildi. 8 Eylül 1943'de H. Musollini ayaklarından asılarak halk tarafından linç edildi.

Bu son, Hitleri de bekliyordu. Biryandan Sovyet ordularının üstün moral gücü ve akıllara durgunluk veren başarıları, diğer yandan da anti-faşist halk hareketleri, Hitleri kaçınılmaz sonuna yaklaşıtıyordu. Savaş yığınlığı ve moral çöküntüsü Hitler ordusunda laçkalığı ve dağılmayı beraberinde getirmişti. Sonuçta, dünyayı kana bulayan milyonlarca insanın ölümüne, insan emeğinin ürünü olan birçok eserin yok olmasına neden olan vahşi savaş, 9 Mayıs 1945 tarihinde Almanyanın ve dolayısıyla faşizmin yenilgisiyle sonuçlandı.

Almanya'nın yenilgisiyle batı cephesinde savaş bir anlamda sona ermiş sayıldı. Fakat doğu cephesinde Japonya ve

Amerika hala savaşıyorlardı. Çünkü Amerikan emperyalizmi, fırsattan istifade etmek anlayışıyla, bazı ülkeleri işgal etmek istiyor; kendine yeni sömürgeler elde etmeye çalışıyordu. Bundan dolayı da Japonya ile doğu cephesinde savaş devam ettiriyordu. Japonya, müttefikleri savaşta yenilmiş olmasına rağmen savaş sürdürüyor ve teslim olmak istemiyordu. Çünkü, işgal ettiği topraklar üzerinde tam egemenliğini sağlamaya çalışıyordu.

Savaş böylesi bir sürece girmiş bulunurken, yani Almanya'nın yenilgisinden yaklaşık üç ay sonra ABD, Japonya'ya karşı en vahşi saldırısını yaptı. ABD, 6 Ağustos 1945'de Japonya'nın Hiroşima kentine; 9 Ağustos 1945'te de Nagazaki kentine, o güne kadar dünyada hiç kullanılmayan, adı dahi insanı ürküten, bir anda onbinlerce insanın ölümüne yol açan, doğayı yıllarca etkileyen, Atom bombasını attı. Bu korkunç silah, dünya tarihinde ilk defa kullanılarak kara bir leke oldu. Japonya kayıtsız şartsız teslim oldu. İl.Emperyalist savaş, ardında milyonlarca ölü ve iğrenç bir gelenek bırakarak sona erdi.

İkinci Dünya Savaşının bilançosu gerçekten çok korkunçtu. Savaş sonucunda yaklaşık 60 Milyon insan yaşamını yitirmişti. Milyonlarca insan yaralanmış ve sakat kalmıştı. Bunun ötesinde, savaşın psikolojik etkisi milyonların beyinlerine kazınmıştı. Bunun olumsuz etkileri hala silinmiş değil. Çünkü bu insanlar, savaşın verdiği tedirginlikle, her gün korkuyla yatıp korkuyla kalkıyorlar. Dahası, insan emeğiyle yaratılmış nice değer yok oldu. Fabrikalar, binalar, barajlar, üretim araçları yok edildi; doğa tahrip edildi. Yıllarca bu topraklar üzerinde üretim yapılamadı.

Bu korkunç savaş, emperyalistlerin saldırganlığından; yeni dünya pazarlarına sahip olma istemlerinden doğmuştu. Onların amacı dünya haritasını yeniden çizip aralarında paylaşmaktı. Bu nedenle, acımasız bir biçimde silahlar üretip insanlar üzerinde deneyler yaptılar. Bu da yukarıda bahsedilen sonucu doğurdu.

Kuşkusuz, İkinci Dünya Savaşı'nın kaderini SSCB değiştirmiştir. Sovyetler Birliği halkları Kızıl Ordu öncülüğünde, saldırgan Hitler faşizmine karşı yiğitçe savaştılar. 22 Milyon Sovyet vatandaşının şehit olması pahasına ülkelerini ve sosyalizmin onurunu korudular. Sovyet halkının bu direnişi sonucu, bir dizi ülke faşizmin zulmünden kurtuldu, bu ülke-

lerden bazılarında da Demokratik Halk İktidarı kuruldu ve sosyalizme yöneltiler. Aynı zamanda, bazı bağımlı ve sömürge uluslar, ulusal kurtuluş savaşlarında ileri doğru adımlar atıldılar. Bu gelişmelerde, Sovyet halklarının savaşta başarısı önemli bir rol oynadı.

Bu korkunç ve acımasız savaşın etkileri uzun bir dönem sürdü. Böylesi felaketlerin bir daha yaşanmaması ve emperyalizmin saldırgan yüzünün açığa çıkarılması için, başını Sovyetler Birliği'nin çektiği dünya barış güçleri, savaşın başlangıcı olan 1.Eylül'ün Dünya Barış Günü olarak kutlanması için Birleşmiş Milletlere bir önerge sundular. Önerge, oybirliğiyle kabul edildi. Ve o günden bu yana her yıl 1.Eylül, dünya barış günü olarak, dünyadaki barışsever güçler tarafından kutlanmaktadır.

Gerçek barışın sağlanması için Mücadeleye devam! .

Savaş sonrasında dünya güçler dengesinde de bir değişiklik oldu. Bu değişim sosyalist ve demokratik güçlerden yana oldu. Çünkü, emperyalizmin zinciri birçok yerinden koparıldı. Avrupa'da birçok ülke, demokratik halk devrimini gerçekleştirerek sosyalizme yöneldi.

Bütün bu gelişmelerden sonra sosyalizm artık birçok ülkede zafer kazanmış ve bir sistem haline dönüşmüştü. Dünya artık iki kampa ayrılmıştı; Kapitalist sistem ve Sosyalist sistem. . .

Savaşın sonucu, ulusal kurtuluş savaşlarına da bir ivme kazandı. Birçok ülke, emperyalizme ve sömürgecilğe karşı zafer kazandı. İlk olarak Kuzey Kore bağımsızlığını ilan etti (9 Eylül 1948). Ardından, Ekim 1949'da Çin'de halk devrimi Japon emperyalizmine ve sömürgecilğine karşı başarıya ulaştı. 1954'de de Vietnam, emperyalistlerin ve sömürgeci güçlerin tüm çabalarına rağmen, bağımsızlığını elde etti. Bu ülkelerde, kapitalist ve feodal üretim ilişkilerine son verilerek, sosyalizme yönelme oldu.

Bu gelişmeler sonunda sosyalist sistem giderek güçlendi ve emperyalist sistemin karşısına dikildi. Güçler dengesindeki bu dönüşüm, sömürge ve bağımlı ülkelerin halklarına bir güven kaynağı oldu. Onların bağımsızlık mücadelesinde ileri adımlar atmasında önemli bir destek sağladı. Böylece, sömürge imparatorlukları ard arda parçalanmaya başladı. 1960'lı yılların sonundan 1970'li yılların başına kadar, Asya, Afrika ve Latin Amerika'da birçok ülkede ezilen sömürülen halk

bağımsızlığına kavuştu. Bu ülkelerin çoğu, emperyalist sömürgeci zinciri parçalayıp; emperyalizmin yedek gücü olmaktan kurtuldular ve sosyalist sistemin ve uluslararası işçi hareketinin birer dostu oldular.

Bu durum, başta ABD olmak üzere, dünya gerici güçlerini tedirgin ediyordu. Onlar ellerindeki son sömürgeleri de kaybetmek kaygısına kapılarak, önce soğuk savaş başlatıp ardından hızla silahlanmaya başladılar. Sürekli savaş çığırkanlığı yaparak tedirginliği arttırdılar. İnsanlar açlıkla yüz yüze iken onlar bütçelerinin büyük bir kısmını silahlanmaya ayırdılar. En gelişkin tekniğin insanlığın yararına kullanılması gerekirken, insanlığı toptan yok edecek bir silahlanma yarışında kullandılar. Bu gün, dünyayı kaç kez yok edecek güçte olan bu nükleer silahlar, tüm insanlığın korkulu rüyası durumundadır.

Bunun yanı sıra, özgürlük ve bağımsızlık için mücadele eden halkların başkaldırısı kanla bastırılmaya çalışılıyor. Ve emperyalizm, sömürsünü devam ettirmek, çıkarlarını korumak için faşizm yoluyla uydu devletler oluşturuyor. Bunlara Şili, Türkiye, Pakistan gibi ülkeler son örneklerdir.

Dünyayı yeniden kana bulayacak, belki de dünyadaki tüm canlıları yok edebilecek olan, yeni savaşlara ve silahlanmaya karşı, barıştan yana olan, barışsever, ilerici-demokrat ve sosyalist güçlere düşen görev, faşizme ve emperyalizme karşı mücadele ederek, onların emperyalist saldırgan politikalarını teşhir ederek, zulmü ve sömürüyü kendi ülkelerinden kovarak bu mücadeleye katkıda bulunmaktır. Çünkü, emperyalizm ve sömürgecilik var olduğu müddetçe savaşlar kaçınılmazdır. Savaşların olmaması, dünyada kalıcı barışın sağlanması, dünyanın yaşanabilir bir hale getirilmesi, ancak, emperyalizmin ve sömürgecilğin son bulmasıyla mümkün olacaktır. Emperyalizmin saldırgan politikasını boşa çıkarmak için, bağımlı ve sömürge ülkelere, onların bağımsızlık mücadelelerine destek olmak, işçi sınıfının emperyalizmi ve sömürüyü kendi ülkelerinden kovmaları için verdikleri mücadeleyle dayanışma içinde bulunmak ve aktif olarak bu uğurda savaşmak kalıcı barışın temellerini oluşturacaktır.

Kalıcı ve gerçek barışın sağlanması için; emperyalizme, faşizme ve sömürgecilğe karşı savaşa devam. . .

B.Ehmed-Ortadoğu

KÜRDİSTAN TARİHİNDEN BİRKAÇ SAYFA

(8)

KÜRDİSTAN TÜRKLERİN İŞGALİNE GİRİYOR

1029 yılında batıya doğru ilerleyen Selçukluların öncüleri Oğuzlar, Gazneli Mahmud'un ordularıyla karşılaştılar. Gazneli Mahmud'un ordusunu teşkil eden askerlerin çoğu Kürt'tü. Kürtlerin lideri savaşın ilk günlerinde Oğuzlara esir düştü. Tutsak edilen bu Kürt liderine Oğuzlar baskı yaptılar ve askerlerinin savaştan çekilmesi şartını kabul ettirdiler. Kürt askerleri liderlerinin görüşü doğrultusunda savaşı terk edince Oğuzlar zafer kazanmış oldular.

1037 yılında Murağa bölgesine saldıran Oğuzlar, şehri yağmalayıp halkın bir kesimini öldürdüler. Bu durum karşısında bölgede yaşayan Kürtler, Azerbeycan'da hüküm süren Vehsuzan bin Mamelan yönetimi ile birleşerek Oğuzlara karşı savaştılar ve onları ağır bir yenilgiye uğrattılar.

Vehsuzan bin Mamelan, 1029 yılında Tebriz'de Ruvadiye Kürt hükümetini kurdu. Daha önceleri kurulan Deylem Kürt Hükümeti, Bu hükümetin başlangıcı idi.

1035 yılında İran'da kurulan Şevankarre Kürt Hükümeti 1335 yılına kadar yaşamını sürdürdü.

1040 yılında Oğuzlara saldıran Vehsuzan yönetimindeki güçler Oğuz ordularını bozguna uğrattılar, çok sayıda kumandanlarını esir aldılar. Bu dönemlerde Oğuz ordularının bir bölümü de Ermenistan'a sefere çıkmış ve bu seferleri sırasında Hakkari ve civarını yağmalamışlardı. Bu bölgedeki Kürt kuvvetlerince sarılan Oğuzlar, ağır bir yenilgiye uğrayıp askerlerinden 1500'ünü yitirip, 7 komutanıda tutsak edilmişti. Bu yenilgiden bir süre sonra tekrar toparlanan Oğuzlar, Diyarbakır'a saldırdılar. Pişhabur ve Hüseyiniye yörelerini yağmaladılar. Nasır bin Mervan-ül-Kurdi, oğuzlarla başa çıkamayacağını anlayınca onlara birhayli mal ve ganimet vererek onları Diyarbakırdan uzaklaştırebildi.

Daha önce Selçuk Sultanı Alpaslan ile Roma imparatoru Diojens arasında 1071'de Malazgirt'te yapılan savaştan bahsetmiştik. Bu savaşta Diojenos tutsak

edilmiş ve savaş Selçukluların zaferiyle sonuçlanmıştı. Malazgirt savaşının Selçukluların zaferiyle sonuçlanması, Kürdistan için yeni ve karanlık dönemin başlangıcı sayılır. Çünkü Selçukluların bu zaferinden sonra, Kürdistan artık yavaş yavaş Selçukluların işgali altına giriyor.

Selçuklu devletinin yönetim biçimi, 5 ayrı bölgede kurulan, 5 boy ya da ailenin oluşturduğu ayrı hükümetlerden oluşuyordu. Kürdistan ve Irak'ı da ele geçiren Selçuklu devleti 1117 yılında kuruldu ve 1214 yılına kadar yaşadı. 1077 yılında Orat Anadolu'da kurulan Selçuklu devleti ise 230 yıl egemenliğini sürdüren en uzun olanıydı.

Atabeylerin Anadolu'da egemen olduğu dönemlerde Kürtler, Onlarında saldırı ve işgallerine uğradılar.

İmadudin ve Timurlenk (Timirtaş) 1134 yılında Diyarbakır'a saldırdılar. Onların bu saldırıları ve şehri kuşatmaları bir ay sonuç vermedi. Ancak İmadudin daha sonra Kürt Hamidiye aşiretine saldırılar düzenledi ve bu aşiretin kolları olan Akraların ve Suusların yerleşim bölgelerini işgal ettiler. 1142 yılında da Atabeyler, küçük bir emirlik olan Aşık ve Erbi'e saldırdılar ve çok kan döktüler. 1139 yılında Şehrezur'a saldıran İmadudin 1142 yılında da Hakkari'ye saldırıp her tarafı harabeye çevirdi ve buradan da Diyarbakır'a yönelerek tekrar şehri kuşattı. Fakat şehri almayı yine başaramadı. 1146 yılında da Boşnaviye aşiretine saldıran Atabeyler karşısında savaşa giren Kürtler, Hüsamettin liderliğinde şiddetli çarpışmalara giriştiler. Çok kan dökülmesine rağmen Kürtler teslim olmadılar. Savaşın devam ettiği bir sırada İmadudin öldü ve bunun üzerine Atabeylerin askerleri geri çekilmek zorunda kaldılar.

Kürdistan'da Atabeylerin egemenliği kalkınca, Cizire bölgesinde Kürt Azizan Hükümeti kuruldu. Bir ara bu hükümeti Akkoyunlular ortadan kaldırdıysa da esas olarak Osmanlılar bu Kürt Hükümetine son verdiler.

1177 yılında kurulan Eyyubi "Kürt" (!) devleti, yaşamını 1482 yılına kadar sür-

dürdü. Mısır'da bağımsızlığına kavuşan Eyyubi devleti sınırlarını genişletti. Kürdistan, Ermenistan, Suriye, Mısır ve Yemen'e kadar sınırlarını genişleten Eyyubi devletinin en parlak dönemi Selattin Eyubi'nin yönetiminde olduğu dönemdir. Selattin-i Eyyubi dönemi, tarihte ünlü haçlı seferleriyle bilinir. Hamidiye, Zerkariye, Miraniye, Soraniye, Hakkariye, Şehraniye ve Mihraniye gibi birçok Kürt aşireti bu devlet içinde yer aldı.

Bizim bazı Kürt tarihçileri, Selahattin-i Eyyubinin kurduğu devlete "Kürt Eyyubi devleti" demekte ve buna bol bol övgüler yapmaktadırlar. Bizce bu yaklaşım duygusallıktan öte birşey ifade etmemektedir. Selahattin-i Eyyubi Kürt veya Kürdistan idealini önüne hedef olarak koymamış fakat O islam dinini kendine rehber edinmiş ve islamiyetin yayılması için elinden gelen tüm imkanları kullanmıştır. Bu somut gerçekliği gözden uzak tutmamamız gerekir. Eğer Selahattin-i Eyubi, bu ideali yerine bir Kürt devleti kursaydı ve tüm Kürt aşiretlerini merkezi bir otorite altında toplayabilseydi, şüphesiz ki, Kürt toplumunun yaşamını ve Kürdistan tarihinin çehresini kökten değiştirirdi. Fakat var olan ve yaşanmış olan gerçeklik, maalesef öyle olmamıştır. Selahattin Eyyubinin Kürt olması ve kurduğu devletin önemli kademelerinde Kürtlerin de yer alması, birçok Kürt aşiretini kendi otoritesinde toplaması, yaşanan gerçekleri ortadan kaldırmıyor. Soruna duygusal yaklaşmak ve mezar taşlarıyla övünmek, bize birşey kazandırmıyor. Gerçek tarihi olaylar ne ise onları olduğu gibi kabullenip görmemiz gerekiyor.

Selahattin Eyyubi 4 Mart 1193 çarşamba günü 56 yaşında öldü. Onun bir özelliğini de belirtmemizde fayda var. Selahattin-i Eyyubu, o dönemlerde yaşamış diğer kiralıklar gibi mal ve mülk edinip zengin olma peşinde koşmamıştır. Kendisi öldüğünde arkasında sadece 47 dinar ve 1 altın bırakmıştır; öyle ki cenaze masrafları dahi borç alınarak karşılanmıştır. (geniş bilgi için bak. CPB.,

Muhtasar Kürdistan tarihi, S.193-224)

1185 yılında halife Nasır Liddin döneminde Türklerle Kürtler arasında iki yıl devam eden savaşlar oldu. Bu savaşlar sonucu bir bölüm Kürtler Ezine (Kilikya) ve Suriye bölgelerini terk edip göç etmek zorunda kaldılar. Birsürü olayda olduğu gibi, 1218 yılında Hakkariye yapılan Türklerin saldırısında da kanlı olaylar oldu. Türklerin tüm bu kanlı saldırıları yetmiyormuş gibi bazan de Kürdistan'da meydana gelen tabiat olayları da çok sayıda insanın telef olmasına neden oluyordu. Örneğin 1225 yılında Cezire bölgesinde (Irak, Musul, Mardin, Diyarbakır ve Urfa yöresi) meydana gelen deprem ve salgın hastalıklar çok sayıda insanın ölümüne neden oldu.

Kürdistan bölgesi 1217 yılında bu sefer harzemlerin saldırısına uğradı. Abbasi halifesi Nasır Liddin ile savaşmakta olan Mehmet harzem Şah, Kürtlerin ikamet ettikleri Zağros dağlarından geçtikleri sıralarda doğal olarak Kürtlerle Harzemler savaştılar. Mehmet Harzem Şah'ın oğlu Celalettin, 1235 yılında Zağros bölgesine geldi. Onun geliş nedeni de tatarların harzem ülkesini ve Gazne kalesini işgal etmeleriydi. Tatarlardan kaçan Celalettin de, Kürdistan'da uğradığı her yerde kan döküyordu. Celalettin Kürdistan'a çok zarar verdi ve tüyler ürpertici katliamlara girişti. Bu katliamların en büyüğünü Muş ve çevresinde 1231 yılında uyguladı. 1231 yılında Azerbeycan'da Tatarlardan kaçan Celalettin Kürdistan'da kendisine bir sığınak ararken, Tatarlar Celalettinin askerlerine Diyarbakır yörelerinde yetiştirilerek; çoğunu kılıçtan geçirdiler ve kaçabilenler de Konya'da Aladdin Keykubat'a sığındılar. Celalettin, Ahlat'tan Diyarbakıra kadar, saklanmak için Kürtlerden yer temin edemedi.

Celalettini kovalayan Tatarlar da Kürdistan'da katliamlar yaptılar. Bu saldırılarda sadece Kürt Kureyşe aşireti Tatarlara karşı direnebildi ve onları geri püskürttü. Nuseybin ve Mardin bölgelerine de saldıran Tatarlar, bu bölgeyi de yakıp yıktılar; harabeye çevirdiler.

Celalettin, 1231 yılında bir Kürt aşiret reisinin yanında gizlendiği bir sırada, Ahlat kuşatması sırasında kerdeşi harzemler tarafından öldürülen bir Kürt, intikamını almak için reisinden habersiz olarak Celalettini izleyip öldürdü.

1240 yılında Kürtler Şemsettin Muhammed önderliğinde bir devlet kurdular. Tarihte, "Goristan ve Sisistan Padişahlığı" olarak anılan bu Kürt dev-

letine, adı geçen sülaleden 8 Padişah yöneticilik yapmıştır. Harat, Goristan, Gerecistan, Sisistan, Serbidaran, Memelikine, bu devleti yönetenlerdendirler. Bu Kürt devleti, Cengiz Han'ın saldırısından az sonra, Goristan ve Sisistan yöresinde kuruldu. 130 yıl yaşamını sürdürdü 1370 yılında yıkıldı. (Bak İbrahim Hakki Tarihi, c.7, s.98. ve "Kamusi A'lam, Şemseddin Sami s.3855. Bu iki Osmanlı aliminden aktaran, "C.P.B" Age.,s.225)

1247 yılında bu sefer Kürdistan'ın Şehrezur ve Diyarbakır bölgeleri, Moğolların akınına uğradı.

Türkmenler Yemen'de 1229 yılında Resuliye adıyla bilinen bir devlet kurdular. Bu devletin üst kademelerinde çeşitli yerlerinde görev alan Kürtler de vardı. Eyyubi devletinden kalan Kürtler Türkmenlerin bu devletinde birlikte yaşıyorlardı.

Moğollar döneminde Kürdistan'ı ünlü Emir Newroz'un babası Argun Ağa yönetiyordu.

Moğollar 1257 yılında Kürdistan'a saldırdılar. Hamadan ve Kirmanşah'a girip her tarafı yakıp yıktılar Bundan sonra Hülagü Han, Bağdat'a sefer yaptı ve burada korkunç katliamlar yaptı.

Abbasi halifeliğinin sona ermesinden sonra, Bağdat'ı da düşüren Hülagu Han bu kez Şehrezur'a saldırdı. Burada yaşayan Kürt aşiretleri Cizire, Şam ve Mısır'a göç etmek zorunda kaldı. Hülagu Han daha sonra Suriye'ye yaptığı seferlerde de Cizire, Mardin, Urfa ve Diyarbakır kentlerini de harabeye çevirdi.

Erbil'de Kahaci adı verilen Moğol askerlerinden bir bölümü, Kürtlerle birleşerek 1297 yılında Hülagu Han'a karşı ayaklandılar. Bu ayaklanma tam üç yıl sürdü. "iki ihtilal arasında Irak" kitabının anlattığına göre, yine bu sıralarda Gazanhan, Cibaldaki Kürtler (cibal, Irak Kürdistanında bir Kürt şehridir.), Newroz ile birleşmeleri yüzünden bunlara saldırdı. Bu savaşta yaklaşık olarak 50 bin kişi öldürüldü. Tutsak edilen Kürtler pazarlarda 12 dirhem'e satılıyordu. Yağma edilen koyunların her biri 1 dirhem; sığırların her biri 5'er dirhem'e satılıyordu. Bu tarihlerde Moğol devleti ikiye bölündü. Ama olaylar 1328 yılına kadar devam etti. (M.E.Zeki, Age.s.80-81)

Kürdistan'ı aralarında paylaşmaya çalışan Karakoyunlularla İlhanlılar arasında sürekli savaşlar meydana geldi. İlhanlıların yıkılmasından sonra Karakoyunlular, Urmiye ve Savuşbulak bölgelerinde otu-

ran Mukri Kürtlerine saldırılar düzenlediler. Yapılan bu savaşlar yüzünden çevredeki halkın çoğu göç etmek zorunda kaldı.

Kürt halkı, Kürdistan'da uğradığı bu saldırıların acısını ve yıkıntısını henüz unutmadan bu kez, ünlü kan dökücülerden Timurleng'in saldırı ve işgalleri başladı.

Timurleng, önce İsfahan'ı işgal edip harabeye çevirdi. 60 bin kişiyi kılıçtan geçirdi ve daha sonra Bağdat'a sefere çıktı. Timurleng, yol üstünde geçtiği her yerde kan döktü, deyim yerindeyse canlı bırakmadı.

Timurleng, Bağdatı işgal ettikten sonra Kürdistan üzerinden Kafkasya seferine çıktı. Cizire, Diyarbakır, Musul şehirlerini de işgal eden Timurleng, uğradığı her yerde taş taş üstüne koymuyordu. Zulmünden kaçabilen yöre halkı dağlara çekilip saklanıyordu. Zafer üstüne zafer kazanan Timurlenk doymak bilmiyordu, Hakkari ve Van bölgelerini de işgal etti. Timurleng'in dillere destan zulmünden korunmak için, Hasankeyf, Garzan, Erbil, Cizire ve Musul emirlikleri birlikte Timurlenge gidip bağlılıklarını bildirdiler; fakat onların bu baş eğişleri bile onları Timurleng'in zulmünden korumaya yetmedi.

Timurleng, Kürdistan valisi olarak oğlu Celalettin Miran Şah'ı göreve atadı. C.Miran Şah da aynen babası gibi zalim ve onun yolundan şaşmayan biriydi. Erbil valisi İzeddin Kurdi, önce Timurlenge boyun eğmişti, fakat 1401 yılında bunların zulmüne karşı isyan etti. Bu isyan üzerine Kürdistan'a geri dönen Timurleng, Kürdistanı bir kez daha barbarlığıyla kasıp kavurdu. Bitlis yöresine vardığında Emir Şerefettin Bitlisi onu karşıladı ve saygı ile bağlılığını iletterek Bitlis ve çevresini Timurleng'in şerrinden korumuş oldu.

Timurleng 1405 yılında öldü. Onun ölümünden sonra, daha önceleri onun şerrinden korunmak için kaçıp gizlenen Karakoyunlu Emiri Yusuf, Bitlise gelecekte Şerefettin Bitlisiden yardım istedi. Ş.Bitlisi, ona kızını vererek onun yenisinden devletini koruması için yardım etti.

Timurleng'in oğlu Şahre Mirza, 1431 yılında Ermenistan'a sefer yaptı. Bu sefer üzerine, ".Bitlis Emiri Şerefettin, Hakkari Emiri Ahmet, Hasankeyf Emiri Halil ve Birtakım diğer emirler Timur'un oğluna gittiler. Bağlılıklarını bildirerek ülkelerini yenilenecek bir bela-

EKONOMİ POLİTİK

MADDİ VARLIKLARIN ÜRETİMİ

Maddi varlıkların üretimi, adına üretim süreci dediğimiz bir süreç içerisinde ürünlerin ortaya çıkması demektir. Üretim süreci, **insan emeğini**, iş araçlarını ve **iş konularını** (hammadde) kapsar. Bu saydığımız üç öğeye, yani insan emeği, iş araçları ve iş konusuna (hammadde) üretimin temel öğeleri diyoruz.

İnsanların, eski çağlardan günümüze kadar sürdürdükleri üretim faaliyeti çok büyük gelişmeler göstermiştir. İlkel insanların taş, sopa ve balta ile yaptıkları ilkel üretim faaliyetleri ile günümüzde son derece modern yapılan üretim faaliyeti arasında hiç bir ortak yan yokmuş gibi gözükabilir. Ama bu sadece görünüşte böyledir. Yukarıda

saydığımız üretimin üç temel öğesi olmadan hiç bir toplum evresinde -ilkel toplum dahil- üretim yapılamamıştır. Bilim, toplumsal gelişmelerin tüm aşamalarında üretimin temel üç öğeyi kapsadığını kanıtlamıştır.

İnsan emeği

İnsan emeği-çalışma, insanın belli bir amaca yönelik yararı bir çabasıdır. İnsanlar kendi ihtiyaçlarını karşılamak için, yani yaşam için zorunlu olan her şeyi doğada hazır olarak bulamaz. Bunun için de doğal nesnelere, şeyleri kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir şekilde işlerler, değiştirirler. İnsanlar doğanın iyilikseverliğine güvenemezler. Yaşam için zorunlu olan her şeyi elde etmek için doğa üzerinde etkili olmaları gerekiyor. Giyinmek, barınmak ve beslenmek için; hayvan beslerler, üretirler, eğirir,

dokur ve dikerler. Ağaç keser kereste üretir, çimento, tuğla gibi yapı malzemelerini kullanarak kendilerine evler yaparlar. Buğday yetiştirir, toplar, öğütür, pişirir ve ekmek haline getirirler. . . Zaten insanın çalışma faaliyeti, insanla doğa arasındaki mücadelenin bir ifadesi olarak süregelen ve devam etmektedir.

Toplumsal yaşamda, maddi üretimin çeşitli alanlarında kullanılan insan emeği yanı sıra, toplumun gelişmesine katkı sağlayan diğer alanlarda da insan emeği kullanılmaktadır. Örneğin; halk sağlığı, öğretim, yönetim vb. alanlarda çalışan insanların emeği de önemli bir rol oynamaktadır. Toplum için bu emek de zorunludur. Emek insana has tabii ve sürekli olan bir gerekliliktir. İnsan hayatının ilk şartıdır. Bu nedenle de o, insan yaşamının bütün toplumsal biçimlerinde ortak bir etkinliktir. Emek bir insan etkinliğidir; ama her etkinlik emek değildir. Gazete, kitap okumak; müzik dinlemek, film seyretmek, santraç oynamak emek adını almaz. Fakat bunlar çeşitli etkinlik biçimleridir.

Tarihsel süreç içerisinde, toplumsal yapılanmalar birbirini izler; ama, insan emeği her zaman toplum yaşamının vazgeçilmez koşulu olarak kalır. Emek, insan için iş araçları, geçim araçları sağlar ve insanı yaratır.

İş araçları

İş araçları olmaksızın üretim süreci düşünülemez. üretim için zorunlu olan tüm maddi koşullar iş araçlarıdır. Yani, hammadde üzerinde

etki yapmakta ve onların görünüşünü değiştirmektedir. İnsanlara yardımcı dokunan; makinalar, araç gereç ve teçhizatlar, işletme binaları, ulaştırma araçları, kanallar, elektrik tesisleri vb. çalışma ve iş araçları olarak sayılırlar. Toprak da evrensel bir iş aracıdır. İş araçlarının ilk anbarı doğadır. İlk insanların kullandıkları taşları doğadan buldular. Zamanla insanlar doğal nesnelere yararlanarak iş araçlarını geliştirdiler. Emek nesnelere değiştirmekte ve iş araçlarını geliştirmekte önemli bir rol oynadı; iş araçları da emeğin üretkenliğini arttırdı. İş araçları arasında en büyük rolü makinalar ve üretime yarayan her türlü araç ve donanımlar oynamaktadır.

Üretimin niteliğini belirleyen şey, bu çalışma aletleridir. Çalışma aletlerinin yetkinleşmesi, yenilenmeleri, insanın doğa üzerindeki egemenliğini arttırır. Bunun için de, ekonomik dönemler, o dönemlerdeki ürünlere göre değil, maddi varlıkları üreten iş aletlerine göre birbirinden ayrılır.

İş konuları

İş konusu, emeğin üzerinde uygulandığı alandır. Bu doğal kaynaklar olabileceği gibi, daha önceden de işlenmiş nesnelere de olabilir. Örneğin; kömür ya da maden ocağında çalışan bir madenciye ele alalım. O, kömür ya da maden filizini söker, onu yeryüzüne çıkarır. Çalışmasının konusu, maden yatağıdır. Yani doğal kaynaklardır. Başka durumlarda, üzerinde daha önce insan emeği uygulanmış nesnelere sözkonusu olabilir. Örneğin, çıkartılan maden

filizi, fabrikalara götürülüp gerekli demir çubuk ya da çelik haline getirilir. Sonra bunlar değişik işlerde kullanılır, makina yapılırlar vb.

Buna göre, aynı nesne, birçok işlenme evrelerinden geçebilir. Daha önceki bir evrede üretilmiş emek nesnesine ekonomi politikte Hammadde denir. Yani her hammadde bir emek nesnesidir; ama, her emek nesnesi hammadde değildir. Toprak ve yer altı evrensel iş konuları (emek nesnesi) ile doludur. İnsanın görevi onları buralardan sökmek ve insan yararına kullanmaktır.

İnsanlar, üretim aletlerinin yardımıyla iş konuları üzerinde faaliyet gösterebiliyorlar. Böylece üretimin temel öğelerinden biri de üretim araçlarıdır diyoruz.

Üretim araçları nedir.

Üretim süreci, sonucu bakımından yani elde edilen ürün bakımından göz önüne alınırsa, iş araçları ile iş konusu üretim araçlarını meydana getirir. Bir emek sürecinin ürünü olan bir ve aynı nesne, bir başka emek sürecinde üretim aracı rolünü oynar. Bu nedenle ürünler yalnızca bir sonuç değil, ama emek sürecinin de bir koşuludur. Bir nesne emek süreci içindeki yerine ve rolüne göre, bir hammadde, bir emek aracı, ya da bir ürünü olabilir. Bu nedenle demir, maden ocağında bir ürün, fabrikada bir hammadde.

İnsan olmadığı takdirde, en mükemmel teknik bile hareketsiz kalır. O halde, üretimin esas unsuru insan ve onun emeğidir.

ŞİLİ'DE FAŞİST CUNTA SALLANIYOR. . .

Seçimle iktidara gelen, ilerici, devrimci-demokratların adayı Salvador Allende başkanlığındaki yönetim, 11 Eylül 1973'te faşist bir darbe sonucu yıkıldı. Bu günlerde, tekelci burjuvazinin en gerici ve en kanlı kesiminin iktidarı gaspetmesinin 15. yılında Şili'de büyük grevler, kitlesel gösteriler yapılıyor. 5 Eylül 1988'de yapılan yığınsal bir mitinge -tüm engellere rağmen- 150 bini aşkın insan katıldı. Faşizmi ve general Pinoche'yi lanetledi.

Her geçen gün gelişip güçlenen devrimci demokratik hareketin organize ettiği kitlesel gösteriler, geniş çaplı grevler, yığınsal mitingler yer yer ordu birlikleriyle çatışmalara kadar vararak devam etmektedir. Onlarca kişinin ölüm pahasına sürdürülen bu kitlesel eylemler faşist cuntayı köşeye sıkıştırmakta, Şilide aşist diktatörlüğü temelden sarsmaktadır.

Bilindiği gibi, 1964-1970 yılları arasındaki dönemde tekelci burjuvazi ile orta burjuvazinin koalisyonu niteliğindeki Hıristiyan Demokrat hükümet döneminde sürdürülen ekonomik politika, tekelleşmeyi geliştirirken hayat pahalılığı ve enflasyonu da beraberinde getirmişti.

1970 yılında Sosyalist Partinin adayı Allende, başta Komünist Partisi olmak üzere ilerici güçlerin desteğini alarak seçimleri kazandı ve iktidar oldu.

Allende'nin başkanlığında kurulan hükümet, Bakır madenleri, Büyük şirketleri, bazı fabrikaları ve bankaları devletleştirdi. Bu konuda ileri adımlar atıldı. Ama Allende hükümetinin en büyük hatası, ordunun faşist güçlerden temizlenmemesi ve halkın silahlandırılmaması oldu. Allende hükümetinin, emekçi kesime sağladığı ekonomik-demokratik haklar ve devletleştirme çalışmaları tekeli burjuvaziyi ve emperyalist ABD'ni kudurganlaştırıp saldırıya geçmesine neden oldu.

Nihayet 11 Eylül 1973'te ordu, emperyalizmin desteğiyle yönetime el koydu. Başkent Santiago kuşatıldı. Allende faşist orduya teslim olmadı, sarayında muhafızlarıyla beraber 2 gün yiğitçe direndikten sonra katledildi. Faşist darbenin ilk günlerinde 30 bin'den fazla insan öldürüldü, yüzbinlercesi stadyumlara hapse-

tilerek işkenceden geçirildi.

Faşist cunta işbaşına geçince ilk elde, devletleştirilen fabrika ve büyük işletmeleri, bankaları özel sektöre devretti. ABD'den uzmanlar getirilerek yeni ekonomik düzenlemelere gitti. Bu politika kısa zamanda Şili'yi iflasın eşiğine getirdi. Dış borçlar 30 milyar dolara yükseldi. İşsizlik %50'lere vardı. Enflasyon oranı en yüksek düzeye ulaştı. Açlık ve sefalet yalnız emekçi kesimleri değil kısa sürede orta burjuvaziyi de uçurumun kenarına getirdi.

1979'lara kadar, faşist cuntayı destekleyen Hıristiyan Demokratlar faşist cuntanın iflas eden politikası karşısında tutum değiştirmek ve desteklerini çekmek zorunda kaldılar. Ve ona karşı tavır aldılar.

Şili'deki halk muhalefetinin ve devrimci örgütlerinin yapıları üzerine Hêviya Gel'in 8.sayısında bahsedildiği için bu yazıda tekrar etmeye gerek duymuyoruz. Şimdi 15 yıllık faşist diktatörlüğün ekonomik ve politik alanda yaptıklarına ve faşizmi çatırdatan kitle muhalefetinin gelişimine kısaca değinelim;

* 11 Eylül 1973'te askeri faşist cunta kanlı bir darbeyle iktidara el koydu. Devlet terörüyle kitleleri yıldırma ve öncü kadroları yok etme politikası cuntanın, ayakta kalması için kullandığı tek araçtı.

* Darbenin ardından 50 bini aşkın insan öldürüldü. Yüzbinlercesi ülkesini terk etmek zorunda kaldı.

* 5 bin insan hala kayıplar listesinde. Bunlardan haber alınamamaktadır.

* 150 bini aşkın insan hapisanelerde ve kamplarda işkence gördü tutuklandı. Hala cezaevleri doludur.

* Yaklaşık 1 Milyon Şilili politik ve ekonomik nedenlerle ülkesini terk etmek zorunda kaldı.

* Faşist cunta, Şili'de 150 yıllık parlamenter demokrasi geleneğini yok etti.

* Ulusal sendikalar birliği (CUT) yasaklandı.

* Üniversiteler askeri kontrol altına alındı.

* Ekonomik ve Sosyal yapıyı değiştirdi. monetarist Milton Friedman teorilerine dayalı ekonomi politika Şiliyi iflasın

eşiğine getirdi.

* Ulusal sanayi ve tarımın kapasitesi düşürüldü.

* Resmi sağlık, sosyal sigortalar ve eğitime sağlanan kolaylıklar yok edildi.

Bu politika şili emekçileri için tek birşeyi ifade etti: Açlık ve sefalet. Buna karşın sadece bi kaç mali grup ve yabancı bankalar aşırı derecede karlar elde ettiler.

Butün bu zorluklara ve baskılara rağmen halk muhalefeti belli bir yenilgi döneminden sonra toparlanıp faşizme karşı mücadele yolunu seçti. Yurt dışından ülkeye dönüş kararı alan polit örgütler militanlarını harekete geçirdi. Çok karmaşı mücadele yöntemleri ile büyük oranda başarılar elde edildi. Pinoche'ye süikast yapıldı, silahlı eylemler kondu ve ardından kitle gösterileri başladı. Bu mücadele ürününü vermiş görünüyor ve Faşist iktidar çatırıyor.

* Bugün Şili'de tüm baskılara karşın, sendikalar yeniden örgütlenmiştir.

* Partiler yeniden faaliyetlerine başlamış ve örgütlenmelerini toparlayabilmiştir.

* Yoksul gecekondu sakinleri örgütlenip faşizme karşı mücadelede yerlerini almıştır.

* Kültürel alanda etkinlik gösteren aydınlar ve sanatkarlar örgütlerini oluşturmuş ve devreye girmiştir.

* Kayıpların akibetini açığa çıkarmak ve siyasi mahkumlara özgürlük sağlamak ve yurt dışındaki şilililerin serbestçe ülkelerine dönmeleri için yürütülen mücadele geniş boyutlara varmıştır.

Bütün bu gelişmeler faşist Pinochet'i giderek köşeye sıkıştırmaktadır. Ekonomik bunalım siyasi bunalımı beraberinde getirmiş, korku kırılmış, kitleler zincirden boşanmış durumdadır. Bu yıl yapılması gereken ve Pinocheh'in başkanlığını 9 yıl daha uzatmak isteyen seçimlere karşı "red" sesleri her tarafa ulaşıyor. Boş tencere takırdıları protestonun simgesini oluşturuyor. Ulusal protesto gününde yüz binlerce kişi sokaklara dökülüyor ve faşizmi lanetliyor. Bu olaylar Pinochet'in sonunun yaklaştığını müjdeliyor.

"SAVAŞTA DEVRİMCİ SEBAT ZAFERİN MÜJDECİSİDİR"

SAVAŞ VE GELİŞİMİ

Politikanın keskinleştiği ve şiddet yoluyla çözüm arandığı noktada aldığı biçim savaştır. Yani savaş, politikanın şiddet araçlarıyla devam ettirilmesidir. Emperyalist devletler arasında dünya hakimiyeti için sürdürülen politik mücadele, ortaya çıkan bloklaşma, 20. yüzyılın başlarından itibaren hızlanan kapitalist bunalım ortamında giderek keskinleşti ve 1914 yılında insanlık tarihinin tanıdığı en yakıcı savaşlardan biri olan I.Emperyalist Paylaşım savaşına yol açtı. Böylesi büyük bir savaşın, kapitalizmin emperyalist aşamasında meydana gelmesi tesadüfi değildi. Bu savaş, emperyalist devletlerin kendi aralarında sürdürdükleri dünyaya hakim olma ve yeniden paylaşma politikasının vardığı zorunlu bir sonuçtu. Emperyalizmin can çekişen ve çürüten kapitalizm olduğunu, burjuva toplumlarının zamanını doldurduğunu gösteriyordu. Ve yine bu savaş, proletarya devrimlerinin ve ezilen halkların ulusal kurtuluşun arifesi olduğunu; burjuvazinin yönetemezliğine karşın işçi sınıfının ve ezilen ulusların kurtuluşlarının tarihi evresine girdiklerini gösteriyordu.

Emekçi sınıfların ve ezilen ulusların emperyalizme karşı dünyanın önemli bir kesiminde zafer kazanmış olmaları, sömürülen sınıfların ve ezilen halkların emperyalizme karşı yürüttükleri haklı ve devrimci mücadelenin bir ürünüdür. Tarih, sömürülen sınıfların ve ezilen ulusların emperyalizme karşı yürüttüğü zorlu savaşların deneyimiyle doludur. Bu konuda işçi sınıfı ve ezilen halklar, güçlü bir geleneğe ve engin bir mirasa sahiptir. Bilindiği gibi, uygarlık tarihi, gerçek anlamıyla sınıf savaşmaları tarihidir. Yani tarihi

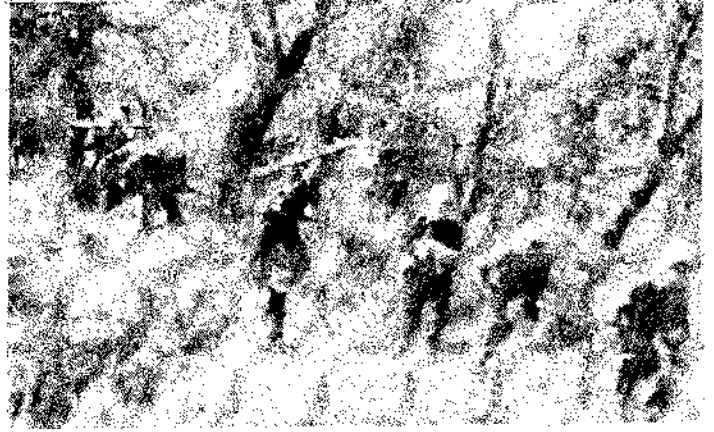
yaratın, ezen ve sömürülenler; ezilen ve sömürülenler arasındaki acımasız savaştır.

Devrimci Sebat

Direnmek, fedakarlık ve özveride bulunmak, savaşım dönemlerinde devrimci sabırın en güzel örnekleridir. Bu aynı zamanda, devrimci ruhu ve disiplini, dinamizmi, kararlılığı ve esnekliği, ustalığı ve yaratıcılığı gerektirir.

Savaşın gelişimi boyunca ortaya çıkabilecek ve karşılaşılabilecek en zor koşullara karşı direniş tavrı geliştirilmeli ve daha geniş düşünüp sebat gösterilmelidir. Mücadele alanlarında savaşım veren, sabırlı bir kişi, üstün bir morale ve disipline sahip bir kişidir. Karamsarlık, darlık ve sabırsızlık teslimiyet tohumlarını içinde barındırmaktadır. Savaşın utkuyla sona ermesinde en önemli etken sabır, kararlılık ve direngenliktir. Bunun en güzel uç örneklerini, Kürdistan'da sömürgeci zindanlarda yürütülen mücadelede görmek mümkündür. Kararlı ve sabırla yürütülen direniş ulusal kurtuluş mücadelesine ivme kazandırırken, karamsar ve sabırsız unsurlar ürkeklik göstermekte ve sonuçta teslimiyete varmaktadırlar.

Devrimci eylem, militanın keskin emek dünyasıyla haşır-neşir olmasını gerektirir. Orada "poz atma", ıvır-zıvır eğlenceye zaman ayırma "ile-rici" düşünceler laflayarak kişisel tatmin söz konusu değildir. Devrimcilik mesleği, devrim yolunda çalışanların yaşamlarının büyük bir bölümünü kapsar. Bütün bir sosyal yaşamın ve tüm insanların geleceğinin bu mücadeleye bağlandığının bilincindedir. Yine devrimcilik mesleği, uzun bir çıraklık dönemini gerektirmektedir. Bilgi biriki-

minin sağlanması, değerlerin korunup yerli yerinde kullanılması, olayların değerlendirilmesi ve sebep-sonuç ilişkilerinin doğru kavranması buna bağlıdır. Yine devrimci ahlaka sahip olmak, sabırlı bir kolektif çalışmaya adapte olmak, teknik bilgilere sahip olmak ve yaratıcılık gibi meziyetler bir eğitim ve çıraklık devresini gerektirmektedir. Bu nedenle, eğitim ve çalışmak bir devrimcinin yaşamını doldurmalıdır.

Devrimci adını şerefle taşıyan her savaşçı, hiç bir zaman gerçekçi olmayı zihninden çıkarmamalıdır. Sınıf savaşımının karmaşık durumunda, bir militanın yetişmesi için, uzun bir çalışma süreci, deney, öğrenme, bilinçli hazırlık evresi gerekmektedir. Bu süreçte, alçakgönüllü, sabırlı ve dürüstlük olmayı zihnine kazınmalıdır.

Ulusal kurtuluş savaşları tarihi, bu savaşların zengin stratejik ve taktik deneyimleriyle doludur. Bizler de ülkemizin somut sınıfsal ve siyasal koşullarını göz ardı etmeden, bu deneylerden yararlanmak durumundayız. Bu ise, salt bazı doğru şeyleri kağıt üzerine aktarmak ya da lafazanlığını yapmakla olmuyor. Tersine, doğruların pratik içinde denenmesi, yanlışların mahkum edilerek aşıl-

masını gerektirmektedir. Ancak bu yapılabildiği ölçüde, sömürge ve bağımlı ülkelerin geri toplumsal ve siyasal yapılarıyla sömürgecilerin saldırıları boşa çıkarılabilir. Ayrıca bu, sömürgeci düşmana çiçek atılarak veya kör döğüşüne girilerek başarılamaz. Çünkü, çağımızın ileri tekniğine sahip sömürgeci ordulara karşı savaş, herşeyden önce, doğru devrimci politik hatta eğitilmiş, disiplinli, yüksek moralli ve kararlılık gösteren askeri güçler oluşturmayı gerektirmektedir. Bu mücadelenin gelişmesinde en büyük görev, sabırlı çalışma örneği gösteren, yılmayan, sebatı bilinçli örgütlü mücadele ile bütünleş-tiren kadrolara düşmektedir.

Kararlı mücadelenin en güzel örneğini sunan F.Castro ve arkadaşları 1956 yılında "ya özgür olacağız ya şehit" sözlerine uygun olarak Küba devriminin zaferle taçlanan adımını attılar. Sürgünde yapılan hazırlıklar sonunda Fidel Castro 83 arkadaşıyla birlikte adaya çıktı ve Batista rejimine karşı gerilla savaşını başlattı. Fedakarlık, kararlılık ve cesaretle birleşen savaşım 1 Ocak 1959'da demokratik halk devriminin zaferiyle sonuçlandı.

13 Temmuz 1988
Sertaç-Ortadoğu

LI SER ZIMAN (7)

Pirsa Metodên xebatê

Jibo yekîtiya zaravayên kurdî, piştî ku em li ser gelşên alfabe ya Kurdî rawestan; îcar divê pêvîst e em li ser metodên xebatê rawestin.

Di xalên çûyî de, sedemên bijartin û qebûlkirina zaravaya Kurmancî (devokê Hekarîyê û Botan) wek bingeh min dabû xûyakirin. Jibo di van kar û baran de em bikaribin bi serkevin û serfiraz bibin; di vî xalê de jî ez'ê behsa metodên xebatê bikim.

Berî her tiştî ev xebat, xebateke pîrralî ye, pîrr dijwar e û kollektîf e. Rê û metodên xebatê ku ez'ê bînim ziman, jibo xebatên pisporên zimanê me, dibe wek pêşneyarek jî. Pêşneyarên min yê metoden xebatê ev in:

I- Berî her tiştî divê sazgehê (komel, komîta û hwd.) hebe ku tenê lêkolan û lêgerîn li ser zimanê Kurdî bike. Kesên ku di vî sazgehê de cîh bistînin, divê bi hindikayî zaravayekî Kurdî baş bizanibe û xwenda û zana be. Heta eger van kesan ji yekê zêdetir zaravayên Kurdî bizanibin, wê hîn çêtir û baştir bibe. Ji bilî van kesan, divê kesên ku ji zimanên biyanî yê Hîndo-Ewropî yek bizanibin jî di sazgehê de cîh bistînin. Belam zimanê me yê Kurdî jî di grûba malbata zimanên Hîndo-Ewropî de cîh standîye; jibo yekbûn û têkuzkirina zimanê me, kesên ku zimanê Hîndo-Ewropî bizanibin, dê ji me re bibin alîkar. Lê divê ji her zaravayên Kurdî kes hebin.

II- Divê ev sazgeh, ji xwe re çarçova bernama (programa) xebatê çêke û li gor vê bernamê şaxên xebata xwe tesbît bike. Sazgeh divê di nav xwe de kar û baran parve bike û li gor parvekirina kar û baran her endam divê li gor hûner û zanariyên xwe bi kar û barên taybetî ve mijûl bibe. Bi awakî din, ev xebat, xebateke profesyonel e û kesên ku di vî xebatê de kar û berpirsiyarî digire ser milê xwe, divê li ser şaxekî taybetî bixebite da ku lêgerîn û lêkolana van kar û baran hêsatir bibe û bi serkeve.

Di navbeyna du civinên sazgehê de kesên ku di derheqê şaxa xebata xwe de materyal (wesîqe), nivîs û tiştên berhevkirîbû, divê bîne civinê û di civinê de li ser van tiştan minaqeşe çêbibit û di dawîya minaqeşan û ramanên cure-cure de, dê bigihîşin neticeyek û li ser vî neticeyê divê biryar bêtin sitandin.

III- Ev sazgeh, bi berhevkirina pêvyikên Kurdî divê dest bi xebatê bike. Wek metod -ku ev metod ji aliyê hinik gelên

cihanê ve jî hatîye bikaranîn- di vî sazgeh, ferhengêka zimanekî wek bingeh bibijêre û li gor vî ferhengê, di beranberê her peyvikek de peyvîkên ku di her zaravayekî Kurdî de hene bêtin nivîsandin. Peyvîkên ku dê bi zaravayên Kurdî yê cure-cure bêtin nivîsandin, ji nava wan kîjan li gora lêkolîn û li guh u bihîstîne xweş bêt, ew pêvyik divê wek pêvyika Kurdî a daxvazkirî bêt qebûlkirin û li gor rêza tîpên alfabe yê bêtin nivîsandin. Dema van pêvyikan (gotinan) bêtin bijartin û nivîsandin; bibe-nebe dê di zaravayên Kurdî de hinik gotin hebin ku di ferhenga bijartî de beranberên ewana tunebin û dîsa dibe ku hinik gotinên ku di ferhengê de hebin û beranberê wan di zaravayên Kurdî de tunebin, divê bi awakî vekirî û zelal û ne têkilhevî li gor rêza tîpên alfabe yê, van gotinan bêtin bijartin û nivîsandin.

IV- Divê ev sazgeh, di bin xebatên xala jorîn de ferhenga kurdî biweşîne. Lê divê bi awayekî periyodîk (wek 3-5 salan de carek) weşandina ferhengê bidomîne û di ferhengê de guhartinên nuh bide xûyakirin da ku xwendavan jî bikaribin ji van lêgerîn û lêkolanan haydar bibin û dibe ku ji bo têkuzkirina Kurdî bikaribin bibin alîkar. Dibe ku hinik peyvîk ji aliyê endamen sazgehê ve nehêt zanîn, dibe ku di nav xwendavanên ferhengê de yê ku van peyvikan bizanibin hebin; her weha dê xwendevan jî van peyvikan binivîsin û ji sazgehê re rêkin.

Ev sazgeh, ji bilî weşandina ferhengê, divê bi awayek peryodîk (li gor qeweta sazgehê di 1-2-3 mehan de carek) kovareke jî biweşîne. Di kovarê de ji bilî berhevkirina peyvîkên kurdî; çîrok, meselek, helbest, destan, beyt, peyvên pêşîyan û baweriyên pûç yê exlaqî û ne exlaqî; evana di derheqê çî de dibin bila bibin, ku li herêmên cure-cure yê Kurdistanê di nav gel de, li ser dev û zaran digerin, divê bêtin berhevkirin û weşandin.

Dema endamên sazgehê dest bi xebata xwe bikin; serkanîya herî girîng ku ser lêxin û jê fêdeyê bistînin, qefleyên nexwenda yê Kurd in ku li nav gel e. Ev jî, piranî herêmên gundên Kurdistanê ne ku piranîya van herêman ji tesîra asimilasyona dewletên serdest dîr in. Xasma pîrejînen Kurdistanê, xezîneyeke pîrr hêja ye. Çimkî kurdîya herî paqij û durust, Kurdîya ku gel yê nexwenda pê dipeyîve û bikar tîne ye. Jibo serketina van lêkolan û lêgerînan jî, bê guman divê

endamên sazgehê ku berpirsiyarî digirin ser milê xwe, herin nav gel û van kar û barên xwe pêkbînin.

Pêkahatin û serketina van kar û baran jî bê guman girêdayî xebatekî profesyonel e. Ji ber vî yekê, hewceye ku hatina aborîya endamên sazgehê, ji aliyê sazgehê ve bêt helkirin. Problema aborîya sazgehê bi serê xwe, gelşeke girîng e. Ji ber ku sazgeh bikaribe problema xwe ya aborî helbike, divê sazgeh, vî gelşê jî têxe bernama xwe û ji vî gelşê re helîyek bibîne.

V- Divê sazgeh, kovar û weşanên ku dê biweşîne; zimanê ku bijartîye, tenê wî zimanî bikar bîne. Bi awayekê din, ger gotin li cîyê xwe be, divê sazgeh ji bo yekîti û têkuzkirina zimanê Kurdî yê daxvazkirî ku ji lazîmîyên me re bersiv bide, bibe wek otorîteyekî. Dibe ku hinik kes hebin ku ji vî prensîbê re îtiraz bikin, lê divê sazgeh ji vî prensîba xwe şaş nebe û di weşanên xwe de cîh nede tiştên cure-cure û di prensîbên xwe de dudilîtiyê nîşan nede.

Sazgeh divê di bin ronîya şaxên metoden xebata xwe de rêzimana Kurdî sere-serast û amade bike. Wek min di xalên çûyî de jî dabû xûyakirinê, divê wek bingeh zaravaya kurmancî û devokê Hekarîyê û Botan bêt qebûlkirin. Li ser vî babetê hinik daxwazên hîsî û ne li cîh, dema têkeve pêşîya vî rastîya objektîf, ev dibe suiqestek jibo jîyana netewa Kurd û zimanê Kurdî.

Pêwîst e em vî xalê piçekî vekin. Ne hewceye ku ez carekî dî bêjim ev xebat, xebatên ne rojan in, ne mehan in û ne salan in. Bi deh salan, bi sed salan dirêj, ewê dom bike. Di dîroka netewan de deh sal an sed sal, demeke ne pîrr dirêj e.

Dema zaravaya kurmancî wek bingeh bêt bijartin, ev nahêt wê manayê ku dê zaravayên din bi carek de ji holê bêt rakirin, an bêt qedexekirin, ango nehêt xebitandin. Zaravayên kurdî yê cure-cure dikarin li nav qefleyên xwe, heqê (mafê) jîyana xwe biparêzin. Lê digel vî rastîya objektîf, ger di bin bernamêyê têkuzkirî de xebat bêt kirin, dê zimanekî yekbûyî û bêjeyî pêk bê û dê ew belav bibe, di nav gel de şax bide û bibe malê tevayîya netawayê Kurd. Di pratîka gelên cihanê yê ku xwedîyê zaravayên cure-cure bûne de jî, ev rastî hatîye dîtîne. Zaravayên cure-cure zu bi zu ji holê nehêtin rakirin. Di demeke dirêj de evana mafê

jîyana xwe diparêzin. Lê di nav Pêvajoyê (surecê) de yekbûn û têkuzkirina zimanê pêk têt.

Pêvist e em careke din bidin xuyakirine ku yekîti û têkuzkirina zimanê Kurdî ji aliyê din de girêdayê rizgarîya gelê Kurd e. Çimkî, ger şert û şîrûtên aza tunebe û zimanê Kurdî di dibistanan de û di nav gel de wek zimanê hîndekarîyê û resmî nehêt xebitandin, yekîti û têkuzkirina kurdî, nikare di nav gel de belav bibe, şax bide û bibe malê gel yê gîştî. Van şert û sirutan jî raste rast grêdayê riz-

garîya jîyana gelê Kurd e.

Nuxteyekî girîng yê din jî heye ku divê sazgeh li ser wê baş raweste û girîngîya vê nuxte jî ber çav dûr nexe. Di bin xalên xebata jorîn de dema sazgeh kar u barên xwe bidomîne, ger di nav xebatên sazgehê û qanûnên tebetê de dijhevî çêbibît, van xebatan dê mehkûmên jîyanê bin. Bi girêdayê vê nuxte ve divê sazgeh dema gotinên nuh çêke û zimanê yekbûyî ku serarast dike, divê dijhevîtyên mezin di nav zimanê gel û zimanê ku çêdibe de çênebît. Bi awakî din, ger gotin li ciyê

xwe be, divê zimanê revşenbîran û zimanê gel yê cure-cure ava nebêt. Em di dema elektirik û atomê de dijîn. Beza bi elektirikê û teknîkê ve tiştekî ne hêsa ye. Pêşveçûnên ku di cîhanê de çêdibin divêt ji bîr nehêt kirin û hwd. . .

Divê sazgeh zimanê Kurdî yê yekbûyî ku çêdibe, nexa bin tesîra zimanên dewletên cîran yê ku Kurdistanê di nav xwe de parve kirine. Her wek zimanê Erebi, Farisî û Tirkî.

Dom Dike

TARIH

dan daha kurtardılar.” (M.F.Zeki, Age.s.84-85)

Bu dönemlerde Karakoyunlu devletini yıkıp, kendi devletini kuran Akkoyunlular; Kürt Emirliklerinin karakoyunlulara yardım ettikleri bahanesiyle Kürt beylikleriyle Emirliklerine karşı savaş açtılar. Akkoyunluların hükümdarı Uzun Hasan, Kürt Emirliklerine karşı sadece savaşmakla kalmayıp; Kürt emirliklerini ve beyliklerini birbirine karşı kullanmak amacıyla nifak tohumları ekıyor, birbirlerine düşürerek zayıflatıyor ve sonra kendisine bağlayıp tek tek ortadan kaldırıyor. ”gerçekte,

PROTESTO EYLEMLERİ

Sayfa 3'den devam

kaynaklandığı bazı köşe yazarlarının makalalarına konu oldu. İsveç yönetiminin Kürt ulusal kurtuluş hareketine karşı duyarsızlığı bu gerçeği kanıtlamaktadır.

12 Eylül faşizminin protestosu:

11 Eylül Pazar günü yaklaşık 600 kişilik bir kitle katılımıyla, Sergestorg meydanından Türk Konsoloslukuna kadar yürüyüş yapıldı. 8 yıldan beri iktidarı gaspeden faşist yönetim lanetlendi.

Eylem Türkiye ve Kürdistanlı tüm anti-faşist güçlerin katılımıyla gerçekleştirildi. Birliğin sağlanması önemli ve anlamlıydı; ancak kitle katılımındaki düşüklük ve kitlelerdeki cansızlık dikkat çekici ve düşündürücüydü.

Akkoyunlu devletinin Kürtlere egemen olacak gücü yoktu. Ancak Kürtlerin başından eksik olmayan ayrılık ve bilgisizlik, bunun sonucu olarak da sağlam bir birlik kuramayışları, onları bu kez de Akkoyunlu egemenliği altına sokmuştu. Sonuç; her zamanki gibi yine ülkenin yabancılar tarafından işgali ve halkın bitip tükenmek bilmeyen zulümlere uğraması oluyordu.”

Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan, Kürt Emirliklerini birbirine düşürmekte çok ustaydı. ”Çemişgezek aşiretlerini

basit bir hile ile komşu Kürt aşiretlerinin karşısına çıkarıp birbirlerine kırdırabiliyordu. Bunun gibi, yine Uzun Hasan'ın kumandanlarından **Sofu Halil, Arap Şah, Çemişgezekteki aşiretleri** kandırarak Botan bölgesine gönderdiler. Buradaki Akkoyunluların hesabına kendi öz kardeşleri ile çarpıştırdılar. Onlar ile Kürt aşiretlerinden **Dumeli ve Dembi-lli** aşiretleri arasında kanlı savaşlar oldu.” (M.E.Zeki, Age.s.85)

Devam Edecek

DENGÊ WELAT

ORGANA KOMÎTA NAVENDIYA TEVGERA SOSYALÎST A KURDISTANÊ

Ekim'de
Çıkıyor

- ÇIKARKEN
- ZAYIFLIĞI KUVVETLİYE DÖN. MÜMKÜNDÜR! . . .
- KÜRDİSTAN'DA DEVRİMCİ SÜREÇ VE "TEVGER"
- KÜRDİSTAN'DA KAPİTALİZMİN GELİŞMESİ -VI-
- KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN ASKERİ STRATEJİSİ
- LÜBNAN BUNALIMI VE ÇÖZÜM YOLU -C.Havi

GÜNEY KÜRDİSTANDA DİRENİŞ KAZANACAK! .

İran-İrak savaşında ateşkes kararının alınmasıyla birlikte, Güney Kürdistan'a tüm şiddetiyle yönelen ve topyekün bir katliamı planlayan faşist Saddam diktatörlüğünün saldırıları sonuç vermedi. Halkımızın kahraman peşmergeleri bu saldırılarla yılmadı. Havadan bombardımanlarla yürütülen ve karadan her türlü silah araç ve gereçlerinin kullanıldığı bu saldırılarda da kimyasal silahlar kullanıldı. Her türlü insanlık dışı muameleye maruz kalan insanların 100 bini aşkın çocuk, kadın yaşlı ve yaralı peşmergeler Kürdistan'ı bölen sınırları zorlayarak Kuzey ve Doğu Kürdistan'a geçti. Barbarlığıyla meşhur faşist Türk yönetiminde iltica talebinde bulunmak zorunda bırakıldı.

Tüm bu barbarca saldırılara karşı Güney Kürdistanlı yurtsever örgütler direnme kararı aldılar. Savaş taktiklerini günün koşullarına uyarlayarak düşmanın en güçlü saldırılarına karşı göğüs gerdiler. Çok sayıda silahsız savunmasız sivil ile birlikte 250 civarında peşmergenin şehit olması pahasına, saldırılara karşı durdular. Ve başardılar. Saldırı ve katliamlar dünyanın her tarafında protesto edildi. Dünya kamu oyu olaylar karşısında duyarlı kılınmaya çalışıldı. Birçok ülkeden ekipler olayları izlemek ve yerinde incelemek üzere yola çıktı. Birleşmiş Milletler heyeti bölgeye gitti.

Bu gün varılan aşamada 1975'lerde yaşanan geçici yenilgi durumundan çıkmış; ve gelişmeler 1975'lerin çok geride kaldığını göstermektedir. Herşyden önce, peşmergeler vatan topraklarını terk etmemiş; tüm saldırılara karşı başta I-KDP olmak üzere tüm yurtsever güçler direnme kararı almış ve savaş taktiğini günün koşullarına uyarlayarak, cephe savaşından partizan savaşına geçmiş bulunmaktadır. Ayrıca Katliam ve saldırılar karşısında dünya kamu oyu sürekli duyarlı kılınarak ilk badire atlatılmıştır. Ancak hiç bir cephede görev bitmiş değildir. Düşman, silah zoruyla ve katliamlarla başaramadığını değişik oyunlarla yapmak istiyor. Sinsi ve adi planlarını uygulama alanına sokuyor. Yalan yanlış haberlerle psikolojik savaş veriyor; sahte afklar ilan ederek yeni tezgahlar kuruyor. Oyunları bozmak ve savaşı güçlendirmek için duyarlı olmak ve mücadeleye her türlü desteği vermek gerekiyor. Savaşın durumu ve yayılan yalanlarla ilgili olarak I-KDP Genel Başkanı Mesut Barzani'nin yaptığı basın açıklamalarını sunmakta yarar görüyoruz.

BASIN BİLDİRİSİ

Askeri güçlerimizle, Irak askeri güçleri arasında savaş, Amedi ve Şirvan yörelerinde tüm şiddetiyle devam ediyor.

Irak askerleri, Zaho ve Dihok bölgelerinde kontrolümüzdeki bazı yerlerde ilerlemeler kaydetmiştir. Ancak, Irak askerleri tarafından çembere alınan sivil halkımızın kurtarılması amacıyla, kuvvetlerimizle Irak askerleri arasında, çok çetin çatışmalar devam ediyor. Yine kuvvetlerimiz, Kürdistan içlerine doğru yoğun ve zorlu bir savaşı sürdürüyor. Ulusal varlığımızın bir gereği için, direnişimiz süresiz devam edecektir.

Savaşımız cephe savaşı değil, biz partizan savaşı sürdürüyoruz. Ve hiç bir şekilde Irak askerleri, savaşa eğemen olamayacaklardır.

19.07.1988 tarihinde başlayan, Irak'ın son askeri saldırısından bu yana; düşman kuvvetleri büyük darbeler yemiş, düşmanın ölü ve yaralı sayısı 7.000'i aşmıştır. Büyük kayıplar veren düşman askeri birlikleri şunlardır.

38. Tuğay

45. Tuğay

33. Tuğay

702. Piyade Alayı

66. Özel Orduya bağlı Alay

68. Özel Orduya bağlı Alay

2. Komando alayı

Ayrıca düşmana ait 4 helikopter düşürülmüştür.

Bizim kayıplarımız:

Yaklaşık 250 Peşmerge şehit düşmüştür. Yine 1900 (yalnız 28.08.1988 günü 1300 kişi) sivil ve savunmasız insanımız katledilmiştir. Yaklaşık 5.000 yurttaşımız da (çoğu kimyasal silahlarla) yaralanmıştır. Kimyasal silahlar yerleşim birimlerine ve halkın topluca bulunduğu yerlere karşı kullanılmıştır. Tüm bunlara karşı, Irak hükümeti sözcüsü kimyasal silahların kullanılmadığını iddia ediyor.

Foto;ANK

Biz Birleşmiş Milletler Araştırma Komisyonundan veya uluslararası Af Örgütünden ya da Dünya Kızılhaç Örgütünden, Erbil, Dihok ve Musul yörelerindeki, tümüyle kimyasal silahlarla viraneye çevrilmiş 65 köyde araştırma yapmasını istiyoruz. Irak'ın insanlığa ve doğaya karşı işlediği suçların tesbitini istiyoruz. Yine Türkiye hastahanelerinde yatan kimyasal silahlarla yaralanmış hastaları görebilirler.

05.09.1988

Irak Kürdistan Demokrat Partisi

AÇIKLAMA

Irak hükümeti, halkımıza ve askeri güçlerimize karşı Sidekan bölgesinde saldırılarını sürdürmesine karşın, öte yandan genel af çıkardığını ilan etmiştir. Biz söylenen bu tür şeylere kesinlikle inanmıyoruz. Neden bu af, halkımıza karşı yaygın bir şekilde kimyasal silahların kullanıldığı saldırılardan önce çıkarılmadı? Bunca kan neden akıtıldı? yapılan soykırımın amacı neydi? Ve niçin af bu denli geciktirildi? Kürt halkı af edilmek için savaşıyor. Fakat ulusal demokratik haklarını kazanmak için direniyor. Ulusal demokratik haklarımızın kazanılması, ifadesini Irak'ta otonomide buluyor. Mücadelemiz amacına ulaşmaya kadar devam edecektir.

Bugün uluslararası basın-yayın organlarında, Irak hükümetinin Kürtlere karşı yaygın bir şekilde kullandığı kimyasal silahlarla ilişkin haber ve yorumlar artıyor; yine çeşitli devletlerden Irak hükümetine karşı, halkımıza yaptığı soykırımdan ötürü protestolar yükseliyor. Aynı zamanda Irak'ın çıkardığı affın, bu baskılardan sıyrılmayı amaçladığı açıktır.

07.09.1988

Mesud BARZANI
KDP-I BAŞKANI

Yazışma Adresi:

Pox 34055

100 26 Stockholm/Sweden

Postgiro

Héviya Gel-149796-5

Stockholm/Sweden

Abone şartları:

Bir yıllık-35 DM.

120 İsveç Kronu

Författares Bokmaskin

Stockholm 1988